

**Metodická pomůcka Komory auditorů ČR
k zavedení a uplatňování strategií a postupů vnitřní kontroly a komunikace ke
zmírňování a účinnému řízení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a
financování terorismu**

**Hodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, která
mohou nastat v rámci činnosti auditorů**

Účelem metodické pomůcky vydané Komorou auditorů České republiky (dále jen „KA ČR“) je poskytnout auditorům základní doporučení, jak se v praxi vypořádat s povinnostmi, které pro ně vyplývají ze zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), zejména k zavedení systému vnitřních zásad podle § 21 zákona. Součástí metodické pomůcky je identifikace a posouzení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, která mohou nastat v rámci činnosti členů KA ČR ve smyslu naplnění povinností daných KA ČR ustanovením § 21 a 21a zákona.

Při naplňování ustanovení zákona je třeba vycházet z účelu zákona, kterým je:

Zabránění zneužívání finančního systému k legalizaci výnosů z trestné činnosti a k financování terorismu a vytvoření podmínek pro odhalování takového jednání.

Tento materiál si v žádném případě neklade za cíl poskytnout vyčerpávající výklad všech ustanovení zákona. Tento materiál není závazným profesním předpisem.

Při přípravě materiálu byly využity následující informační zdroje:

- text zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoA“),
- text nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 537/2014 ze dne 16. dubna 2014, o specifických požadavcích na povinný audit subjektů veřejného zájmu a o zrušení rozhodnutí Komise 2005/909/ES, v platném znění,
- text zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů,
- text zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů (dále jen „zákon ESM“), ve znění pozdějších předpisů,
- ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ o posouzení rizik praní peněz a financování terorismu, která mají dopad na vnitřní trh a souvisejí s přeshraničními činnostmi ze dne 27. října 2022 ([Nadnárodní hodnocení rizik](#))
- Zpráva o prvním kole procesu národního hodnocení rizik praní peněz a financování terorismu z prosince 2016,
- Zpráva o druhém kole procesu národního hodnocení rizik praní peněz a financování terorismu z června 2021,
- Zpráva z pátého kola vzájemného hodnocení České republiky – prevence praní peněz a boj proti financování terorismu (přijata Výborem MONEYVAL na svém 57. plenárním zasedání ve Štrasburku, 4. - 7. prosince 2018),
- směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015, o předcházení využívání finančního systému k praní peněz a financování terorismu, o změně nařízení

Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES, v platném znění, a související nařízení provádějící tuto směrnici (dostupná na webových stránkách Finančního analytického úřadu: [European Law concerning AML/CFT and its implementation in the Czech Republic | FAÚ](#)),

- metodické pokyny zveřejněné na webových stránkách Finančního analytického úřadu ([Metodické pokyny | FAÚ](#)),
- materiál IFAC z března 2004 Anti-Money Laundering – 2nd edition ¹.

Poznámka:

Je-li v textu metodické pomůcky použito slovo „auditor“, rozumí se jím statutární auditor nebo auditorská společnost.

¹ <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/building-trust-ethics/publications/anti-money-laundering-2nd-edition> ₂

OBSAH

1. Povinná osoba – auditor	5
2. Vymezení pojmů	5
2.1 Základní pojmy.....	5
2.2 Podezřelý obchod	9
3. Povinnosti auditora ve vztahu ke klientovi	9
3.1 Povinnost identifikace klienta	10
3.2 Provádění identifikace klienta	10
3.2.1 Postup při první identifikaci klienta	10
3.2.2 Postup při následné identifikaci klienta.....	11
3.3 Součinnost klienta	12
3.4 Kopírování průkazů totožnosti auditorem	12
3.5 Politicky exponované osoby, mezinárodní sankce	12
3.6 Využití prostředků pro elektronickou identifikaci	13
3.7 Jiné způsoby identifikace klienta.....	14
3.7.1 Zprostředkovaná identifikace (§ 10 zákona)	14
3.7.2 Převzetí identifikace (§ 11 odst. 1 a 2 zákona).....	14
3.7.3 Identifikace na dálku (§ 11 odst. 7 zákona).....	14
3.7.4 Identifikace prostřednictvím kvalifikovaného elektronického podpisu	15
3.7.5 Další podmínky pro převzetí identifikace, dálkovou identifikaci a identifikaci prostřednictvím kvalifikovaného elektronického podpisu.....	15
3.8 Kontrola klienta	15
3.8.1 Zjištění a ověření totožnosti skutečného majitele	16
3.8.2 Postup při zjištění nesrovnalosti.....	17
3.9 Zjednodušená identifikace a kontrola klienta	17
3.10 Zesílená identifikace a kontrola klienta.....	18
3.11 Neprovedení kontroly klienta	19
4. Další povinnosti auditora jako povinné osoby	19
4.1 Neuskutečnění obchodu.....	19
4.2 Oznámení podezřelého obchodu	19
4.3 Povinnost uchovávání informací	21
4.4 Strategie a postupy vnitřní kontroly	22
4.5 Hodnocení rizik ML/FT	23
4.6 Kontaktní a pověřená osoba	23
4.7 Školení zaměstnanců	23
4.8 Informační povinnost.....	24
4.9 Mlčenlivost.....	25

5.	Hodnocení rizik ML/FT při výkonu auditorské činnosti.....	25
5.1	Kategorizace auditních klientů.....	26
5.2	Kategorizace auditorských služeb	28
5.3	Další znaky podezřelosti naznačující možné riziko legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	30
6.	Kontrola dodržování povinností stanovených zákonem (výkon správního dozoru)	32
6.1	Přestupky auditora podle zákona.....	32
6.2	Řízení vedená podle zákona	35
7.	Další zdroje informací	35
	Příloha č. 1 metodické pomůcky	37

1. Povinná osoba – auditor

Zákon v ustanovení § 2 vymezuje povinné osoby, které musí plnit povinnosti stanovené tímto zákonem. Mezi povinnými osobami jsou v § 2 odst. 1 písmeno e) uvedeny osoby oprávněné provádět auditorskou činnost podle zákona o auditorech (dále jen „auditor“). Tam, kde je v textu či v přímé citaci zákona uveden termín „povinná osoba“, je jí pro účely této metodické pomůcky míněn auditor.²

Z hlediska auditora jako povinné osoby jsou v této metodické pomůcce zvažovány dvě skupiny povinností:

- povinnosti auditora ve vztahu ke klientovi,
- povinnosti auditora jako povinné osoby.

Vzhledem k významným specifickým nedopadajícím do auditní praxe všech auditorů není v této metodické pomůcce zpracována situace, kdy je klientem auditora jiná povinná osoba (např. finanční instituce).

Přehled základních povinností auditora vyplývajících ze zákona je uveden v příkladu kontrolního dotazníku, který je uveden v příloze č. 1 této metodické pomůcky, který může být doplňován a rozšiřován dle potřeby a uvážení auditora.

2. Vymezení pojmů

2.1 Základní pojmy

Legalizace výnosů z trestné činnosti (ML) je definována v § 3 odst. 1 zákona jako jednání sledující zakrytí nezákonného původu jakékoliv ekonomické výhody vyplývající z trestné činnosti s cílem vzbudit zdání, že jde o majetkový prospěch nabytý v souladu se zákonem; uvedené jednání spočívá zejména:

- a) v přeměně nebo převodu majetku s vědomím, že pochází z trestné činnosti, za účelem jeho utajení nebo zastření jeho původu nebo za účelem napomáhání osobě, která se účastní páchání takové činnosti, aby unikla právním důsledkům svého jednání,
- b) v utajení nebo zastření skutečné povahy, zdroje, umístění, pohybu majetku nebo nakládání s ním nebo změny práv vztahujících se k majetku s vědomím, že tento majetek pochází z trestné činnosti,
- c) v nabytí, držení, použití majetku nebo nakládání s ním s vědomím, že pochází z trestné činnosti, nebo
- d) ve zločinném spolčení osob nebo jiné formě součinnosti za účelem jednání uvedeného pod písmeny a), b) nebo c).

Financování terorismu (FT) se v souladu s § 3 odst. 2 zákona rozumí:

- a) shromažďování nebo poskytnutí peněžních prostředků nebo jiného majetku s vědomím, že bude, byť i jen zčásti, použit ke spáchání trestného činu teroru³, teroristického útoku⁴, účasti na teroristické skupině, podpory a propagace terorismu nebo trestného činu vyhrožování teroristickým činem nebo trestného činu, který má umožnit nebo napomoci spáchání takového trestného činu⁵, nebo k podpoře osoby nebo skupiny osob připravujících se ke spáchání takového trestného činu, nebo

² Auditorem se rozumí jak statutární auditor, tak auditorská společnost.

³ § 312 trestního zákoníku

⁴ § 311 trestního zákoníku

⁵ Článek 1 až 4 rámcového rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu (2002/475/SVV)

- b) jednání vedoucí k poskytnutí odměny nebo odškodnění pachatele trestného činu teroru, teroristického útoku, účasti na teroristické skupině, podpory a propagace terorismu nebo trestného činu vyhrožování teroristickým činem nebo trestného činu, který má umožnit nebo napomoci spáchání takového trestného činu, nebo osoby pachateli blízké podle trestního zákoníku⁶, nebo sbírání prostředků na takovou odměnu nebo na odškodnění,
- c) pro účely zákona i financování šíření zbraní hromadného ničení (viz dále).

Financováním šíření zbraní hromadného ničení se rozumí shromažďování nebo poskytnutí peněžních prostředků nebo jiného majetku s vědomím, že bude, byť i jen z části, použit šířitelem zbraní hromadného ničení nebo bude použit na podporu šíření takových zbraní v rozporu s požadavky mezinárodního práva. Pro uplatňování opatření podle zákona se financováním terorismu rozumí i financování šíření zbraní hromadného ničení (viz výše).

Zemí původu se v souladu s § 4 odst. 15 zákona rozumí:

- a) u fyzické osoby každý stát, jehož je státním příslušníkem, v němž je přihlášena k trvalému nebo jinému pobytu nebo v němž má bydliště déle než 1 rok,
- b) u podnikající fyzické osoby každý stát, který je její zemí původu podle písmene a) výše nebo ve kterém má sídlo,
- c) u právnické osoby stát, ve kterém má sídlo, a každý stát, ve kterém má pobočku nebo provozovnu,
- d) u svěřenského fondu stát, podle jehož práva je založen, a každý stát, který je zemí původu jeho svěřenského správce podle písmen a) až c) výše.

Klientem se pro účely metodické pomůcky rozumí fyzická nebo právnická osoba nebo svěřenský fond, jíž auditor své služby při výkonu auditorské činnosti poskytuje.

Obchodem se pro účely metodické pomůcky rozumí každé jednání povinné osoby jednající v tomto postavení s jinou osobou, pokud takové jednání směřuje k poskytnutí služby této jiné osobě. Při výkonu auditorské činnosti se bude jednat zejména o jednorázové ověření účetní závěrky, ověřování účetních záznamů či jednorázové provedení přezkoumání hospodaření. Může se jednat také o poskytnutí jednotlivé služby auditorem v rámci uzavřeného obchodního vztahu (například vypracování zpráv o dohodnutých postupech, zpráv podle standardů ISRE atp.).

Obchodním vztahem se pro účely metodické pomůcky rozumí vztah mezi povinnou osobou jednající v tomto postavení a jinou osobou, jehož účelem je zejména poskytování služeb této jiné osobě, jestliže je při vzniku vztahu s přihlédnutím ke všem okolnostem zřejmé, že bude trvalý nebo bude obsahovat opakující se plnění. Při výkonu auditorské činnosti se bude jednat zejména o opakující se provádění ověřování účetních závěrek klienta po dobu, kterou právní předpisy při výkonu auditorské činnosti povolují (zejména u subjektů veřejného zájmu) či opakující se provádění přezkoumání hospodaření.

Skutečným majitelem je podle § 2 písm. c) zákona č. 37/2021 Sb. o evidenci skutečných majitelů, ve znění pozdějších předpisů (dále „ESM zákon“) každá fyzická osoba, která v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje právnickou osobu nebo právní uspořádání.⁷

V souladu s § 4 ESM zákona:

Korporaci v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje každá fyzická osoba, která přímo nebo nepřímo prostřednictvím jiné osoby nebo právního uspořádání

⁶ § 125 trestního zákoníku

⁷ viz také [metodický pokyn č. 3](#) Finančního analytického úřadu – Zjišťování skutečného majitele povinnými osobami a [Příručka evidování skutečného majitele](#) vydaná Ministerstvem spravedlnosti České republiky.

- a) má podíl v korporaci nebo podíl na hlasovacích právech větší než 25 %,
- b) má právo na podíl na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo likvidačním zůstatku větší než 25 %,
- c) uplatňuje rozhodující vliv v korporaci nebo korporacích, které mají v dané korporaci samostatně nebo společně podíl větší než 25 % nebo
- d) uplatňuje rozhodující vliv v korporaci jinými prostředky.

Rozhodující vliv v korporaci uplatňuje ten, kdo na základě vlastního uvážení, bez ohledu na to, zda a na základě jaké právní skutečnosti, může přímo nebo nepřímo prostřednictvím jiné osoby nebo právního uspořádání dosáhnout toho, že rozhodování nejvyššího orgánu korporace odpovídá jeho vůli. Rozhodující vliv v obchodní korporaci uplatňuje ovládající osoba podle zákona upravujícího právní poměry obchodních korporací.

Má se za to, že rozhodující vliv v korporaci uplatňuje ten, kdo může jmenovat nebo odvolat většinu osob, které jsou členy statutárního orgánu korporace.

Má se za to, že rozhodující vliv v jiné než obchodní korporaci, v bytovém nebo sociálním družstvu nebo v investičním fondu v právní formě akciové společnosti s proměnným základním kapitálem uplatňuje každá fyzická osoba, která je členem jejich statutárního orgánu nebo osobou v obdobném postavení nebo osobou zastupující právnickou osobu v tomto orgánu.

Pro účely výpočtu výše nepřímého podílu v korporaci se v případě

- a) řetězení podílů, které mají navázané osoby nebo právní uspořádání, násobí a
- b) větvení součiny podílů z jednotlivých řetězení sčítají.

Pro účely určení skutečného majitele investičního fondu v právní formě akciové společnosti s proměnným základním kapitálem se nepřihlíží k investičním akciím, ledaže stanovy spojují s těmito akciemi obdobné hlasovací právo jako u zakladatelských.

V souladu s § 4 odst. 4 zákona se skutečným majitelem rozumí kromě skutečného majitele podle zákona upravujícího evidenci skutečných majitelů také fyzická osoba, za kterou se obchod provádí.

Politicky exponovanou osobou (PEP) se v souladu s § 4 odst. 5 zákona rozumí⁸

- a) fyzická osoba, která je nebo byla ve významné veřejné funkci s celostátním nebo regionálním významem, jako je zejména hlava státu, předseda vlády, vedoucí ústředního orgánu státní správy a jeho zástupce (náměstek, státní tajemník), člen parlamentu, člen řídicího orgánu politické strany, vedoucí představitel územní samosprávy, soudce nejvyššího soudu, ústavního soudu nebo jiného nejvyššího justičního orgánu, proti jehož rozhodnutí obecně až na výjimky nelze použít opravné prostředky, člen bankovní rady centrální banky, vysoký důstojník ozbrojených sil nebo sboru, člen nebo zástupce člena, je-li jím právnická osoba, řídicího nebo kontrolního orgánu obchodní korporace ovládané státem, velvyslanec nebo vedoucí diplomatické mise, anebo fyzická osoba, která obdobnou funkci vykonává nebo vykonávala v jiném státě, v orgánu Evropské unie anebo v mezinárodní organizaci,
- b) fyzická osoba, která je
 - 1. osobou blízkou k osobě uvedené v písmenu a),
 - 2. společníkem nebo skutečným majitelem stejné právnické osoby, popřípadě svěrenského fondu, jako osoba uvedená v písmenu a), nebo je o ní povinné osobě

⁸ Viz také [metodický pokyn č. 7](#) Finančního analytického úřadu - Opatření vůči politicky exponovaným osobám + vnitrostátní seznam funkcí PEP k 17. 7. 2024

známo, že je v jakémkoli jiném blízkém podnikatelském vztahu s osobou uvedenou v písmenu a), nebo

3. skutečným majitelem právnické osoby, popřípadě svěřenského fondu, o kterých je povinné osobě známo, že byly vytvořeny ve prospěch osoby uvedené v písmenu a).

V souladu s § 54 odst. 8 zákona uplatní auditor povinnosti a omezení vztahující se k politicky exponovaným osobám ještě nejméně po dobu 12 měsíců ode dne, kdy politicky exponovaná osoba přestala vykonávat příslušnou funkci; vždy však do doby, než auditor na základě hodnocení rizik vyloučí u klienta riziko specifické pro politicky exponované osoby.

Poznámka: K této problematice vydal FAÚ Metodický pokyn č. 7 - Opatření vůči politicky exponovaným osobám (včetně vnitrostátního seznamu funkcí politicky exponovaných osob).

Průkazem totožnosti se v souladu s § 4 odst. 6 zákona rozumí doklad vydaný orgánem veřejné správy, v němž je uvedeno jméno a příjmení, datum narození a z něhož je patrná podoba, popřípadě i jiný údaj umožňující identifikovat osobu, která doklad předkládá, jako jeho oprávněného držitele.

Skupinou se v souladu s § 4 odst. 12 zákona rozumí skupina podle zákona o finančních konglomerátech.

Blízkým podnikatelským vztahem se v souladu s § 4 odst. 13 zákona rozumí taková materiální provázanost v rámci podnikatelské činnosti, kdy prospěch nebo újmu jedné osoby by mohla druhá osoba důvodně pociťovat jako prospěch či újmu vlastní.

Třetí zemí se v souladu s § 4 odst. 14 zákona rozumí stát, který není členským státem Evropské unie nebo státem tvořícím Evropský hospodářský prostor.

Vysoce rizikovou třetí zemí se rozumí

- a) země, které byly orgány EU nebo mezinárodními institucemi, zabývajících se opatřeními proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, financování terorismu nebo šíření zbraní hromadného ničení označeny jako země, které nemají účinné systémy pro boj proti praní peněz a financování terorismu, nebo se podílí na nelegálním šíření zbraní hromadného ničení,
- b) země, které byly ve věrohodných zdrojích označeny jako země s významnou úrovní korupce nebo jiné trestné činnosti,
- c) země, na něž byly uvaleny sankce, embarga nebo podobná omezující opatření uložená například Evropskou unií nebo Organizací spojených národů, nebo
- d) země, které poskytují finanční prostředky nebo podporu pro teroristickou činnost nebo ve kterých působí identifikované teroristické organizace.

Za vysoce rizikové jsou vždy považovány země zveřejněné FAÚ v [Seznamu vysoce rizikových třetích zemí](#).

Příslušnou profesní komorou se v případě povinné osoby auditora rozumí KA ČR.

Finanční analytický úřad (dále jen „FAÚ“) je správním úřadem se sídlem v Praze, který plní funkci finanční zpravodajské jednotky pro Českou republiku a je podřízen Ministerstvu financí.

Identifikačními údaji se v souladu s § 5 zákona rozumí

- a) u fyzické osoby všechna jména a příjmení, rodné číslo, a nebylo-li přiděleno, datum narození a pohlaví, dále místo narození, trvalý nebo jiný pobyt a státní občanství a číslo

a druh průkazu totožnosti, stát, popřípadě orgán, který průkaz totožnosti vydal, a dobu jeho platnosti; jde-li o podnikající fyzickou osobu, též její obchodní firma, odlišující dodatek nebo další označení, sídlo a identifikační číslo osoby,

b) u právnické osoby

1. základní identifikační údaje právnické osoby, kterými jsou obchodní firma nebo název včetně odlišujícího dodatku nebo dalšího označení, sídlo a identifikační číslo právnické osoby nebo obdobné číslo přidělované v zahraničí,
2. údaje ke zjištění a ověření totožnosti fyzické osoby, která je členem jejího statutárního orgánu, a
3. základní identifikační údaje právnické osoby, která je členem jejího statutárního orgánu, a údaje ke zjištění a ověření totožnosti fyzické osoby, která je členem statutárního orgánu této právnické osoby nebo kterou tato právnická osoba zmocnila, aby ji ve statutárním orgánu zastupovala,

c) u svěřenského fondu jeho označení a identifikační údaje jeho svěřenského správce, v rozsahu podle písmen a) a b).

Odůvodňuje-li to hodnocení rizik podle § 21a zákona (viz kapitola 4), mohou být získávány další údaje k identifikaci, jakými jsou zejména číslo telefonu, adresa pro doručování elektronické pošty, údaje o zaměstnání nebo zaměstnavateli.

2.2 Podezřelý obchod

Podezřelým obchodem se v souladu s § 6 zákona rozumí obchod uskutečněný za okolností vyvolávajících podezření ze snahy o legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo podezření, že v obchodu užitě prostředky jsou určeny k financování terorismu, nebo že obchod jinak souvisí nebo je spojen s financováním terorismu, anebo jiná skutečnost, která by mohla takovému podezření nasvědčovat (podrobněji ke znakům podezřelosti viz kapitola 4.4).

Podezřelým je obchod vždy, pokud

- a) klientem nebo osobou ve vlastnické nebo řídicí struktuře klienta, skutečným majitelem klienta, osobou jednající za klienta nebo osobou, která se jinak podílí na obchodu a je auditorovi známa, je osoba, vůči níž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí⁹, nebo
- b) předmětem obchodu/obchodního vztahu je nebo má být zboží nebo služba, vůči které Česká republika uplatňuje sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí¹⁰.

Poznámka: Znaky podezřelosti legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu při výkonu auditorské činnosti jsou uvedeny v kapitole 5 metodické pomůcky. Auditor by měl jejich rozsah také zvažovat a vyhodnocovat vždy s ohledem na obor podnikání klienta a s ohledem na posouzení těchto rizik u konkrétního klienta.

3. Povinnosti auditora ve vztahu ke klientovi

Ověření účetní závěrky, resp. další ověřovací zakázky, není sice primárně zaměřeno na odhalování legalizace výnosů z trestné činnosti, ale v rámci identifikace a kontroly klienta podle zákona nebo v rámci poskytování služeb se auditor může dozvědět o skutečnostech, které mohou nasvědčovat podezřelému obchodu či trestné činnosti. Profesní skepse auditora a přímá komunikace s klientem vytváří podmínky k efektivnímu provádění kontroly klienta ze strany auditora, tzn., že auditor informace zjišťuje a ověřuje z veřejně dostupných zdrojů (včetně neveřejných informací

⁹ § 2 zákona č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰ § 2 zákona č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů

přístupných například z evidence skutečných majitelů) a také z informací poskytnutých klientem. Auditóři mohou hrát významnou roli v detekci některých druhů trestné činnosti a navazující legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Jsou jimi zejména úplatkářské trestné činy, trestná činnost související s veřejnými zakázkami, s insolvenčním řízením, s podvody (včetně dotačních), daňová trestná činnost a navazující legalizace výnosů z trestné činnosti. V oblasti financování terorismu mohou auditóři sehrát významnou roli v detekci zneužití nestátních neziskových organizací k financování terorismu.

Upozornění: Povinnosti stanovené zákonem a upravené v této metodické pomůcce se vztahují pouze k výkonu auditorské činnosti podle ZoA.

3.1 Povinnost identifikace klienta

Auditor provede identifikaci klienta v následujících případech¹¹:

- když je zřejmé, že hodnota obchodu překročí 1000 EUR,
- při vzniku obchodního vztahu,
- v případě podezřelého obchodu (viz kapitola 2.2)

Hodnotou obchodu se přitom nemyslí pouze odměna auditora za poskytnuté služby, ale musí být zvažována zejména hodnota předmětu plnění / auditorské služby. Výši hodnoty takového obchodu, tedy zda daný jednorázový obchod mimo obchodní vztah překročí 1.000 EUR, určuje „hodnota předmětu plnění“, nikoliv výše odměny auditora za poskytnuté auditorské služby. Pokud je předmětem obchodu jednorázové ověření účetní závěrky a obchody klienta s dalšími smluvními stranami přesahují výši 1000 EUR (identifikace), resp. 15.000 EUR (kontrola) je dle smyslu zákona auditor povinen provést identifikaci, resp. kontrolu klienta, právě s ohledem na hodnotu těchto finančních prostředků, nikoli s ohledem na výši odměny za poskytnutí takové auditorské služby klientovi.

Mimo odměny auditora za poskytnutou auditorskou službu zvažuje auditor při poskytování auditorských služeb všechny významné hodnoty klienta (např. aktiva, pasiva, vlastní kapitál, cizí zdroje, obraty, výnosy, náklady, hodnotu transakcí se třetími stranami). Pokud některé kritérium limit pro identifikaci a kontrolu klienta přesáhne, pak by auditor měl provést identifikaci, resp. kontrolu klienta.

3.2 Provádění identifikace klienta

Způsob provádění první identifikace a následné identifikace klienta jsou stanoveny v § 8, § 8a, § 10 a § 11 zákona.

3.2.1 Postup při první identifikaci klienta

Klient – fyzická osoba:

- První identifikace se provede za fyzické přítomnosti identifikovaného; (případně lze využít jiné prostředky pro identifikaci, u kterých nemusí být fyzická přítomnost identifikovaného nezbytná).
- Auditor zaznamená identifikační údaje identifikované osoby a ověří je z průkazu totožnosti, jsou-li v něm uvedeny.
- Auditor ověří shodu podoby identifikované osoby s vyobrazením v průkazu totožnosti.

¹¹ § 7 zákona

Klient – právnická osoba:

- První identifikace se provede za fyzické přítomnosti osoby jednající za klienta; (případně lze využít jiné prostředky pro identifikaci, u kterých nemusí být fyzická přítomnost identifikovaného nezbytná).
- Auditor zaznamená identifikační údaje klienta a ověří je z dokladu o existenci právnické osoby získaného z důvěryhodného zdroje.
- Auditor provede identifikaci fyzické osoby, která za právnickou osobu jedná v daném obchodu nebo při vzniku obchodního vztahu v rozsahu uvedeném výše pro klienta – fyzickou osobu.
- Zjištění vlastnické a řídicí struktury klienta. Tyto informace bude auditor potřebovat při identifikaci klienta pro provedení kontroly sankcí a politicky exponovaných osob (viz kapitola 3.6)

Klient – svěřenský fond:

- První identifikace se provede za fyzické přítomnosti osoby jednající za klienta; (případně lze využít jiné prostředky pro identifikaci, u kterých nemusí být fyzická přítomnost identifikovaného nezbytná).
- Auditor zaznamená identifikační údaje klienta a ověří je z dokladu o existenci svěřenského fondu získaného z důvěryhodného zdroje.
- Auditor provede identifikaci fyzické osoby, která za svěřenský fond jedná v daném obchodu nebo při vzniku obchodního vztahu v rozsahu uvedeném výše pro klienta – fyzickou osobu.

Jednání zástupce nebo opatrovníka:

- Pokud při první identifikaci klienta jedná za klienta, který je fyzickou osobou, zákonný zástupce nebo opatrovník, provede auditor identifikaci zákonného zástupce nebo opatrovníka v rozsahu uvedeném výše pro klienta – fyzickou osobu.
- Osoba jednající za klienta je povinna doložit identifikační údaje klienta s tím, že fyzická přítomnost zastoupeného se nevyžaduje. Tyto údaje auditor zaznamená.

Jednání na základě plné moci:

- Jedná-li za klienta jiná osoba, je tato osoba povinna doložit oprávnění k tomuto jednání, ledaže je oprávnění k jednání zjistitelné z veřejného rejstříku. Auditor ověří, zda a v jakém rozsahu je tato osoba oprávněna za klienta jednat. Auditor zjištěné údaje zaznamená.

Jestliže má auditor podezření, že klient nejedná svým jménem nebo že zastírá, že jedná za třetí osobu, vyzve klienta, aby doložil oprávnění. Každý je povinen této výzvě vyhovět, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak; advokát nebo notář může tuto povinnost vůči auditorovi splnit též předáním kopií příslušných částí dokladů, z nichž identifikační údaje zjistil.

3.2.2 Postup při následné identifikaci klienta

Při dalších obchodech s klientem, který již byl identifikován, nebo jedná-li za klienta jiná osoba, pokud již byli identifikováni klient i tato jednající fyzická osoba, ověří auditor vhodným způsobem totožnost klienta nebo této jednající fyzické osoby. Ověření lze provést i bez fyzické přítomnosti těchto osob a lze k němu využít rovněž elektronickou identifikaci, při které se nepoužije kvalifikovaný systém elektronické identifikace podle zákona o elektronické identifikaci.¹²

¹² § 8 odst. 5 zákona

Jedná-li za klienta, který již byl identifikován, jiná osoba, provede auditor její identifikaci podle požadavku na první identifikaci klienta – fyzické osoby.

3.3 Součinnost klienta

Zákon v § 8 odst. 11 stanoví, že klient auditorovi poskytne informace, které jsou k provedení identifikace nezbytné, včetně předložení příslušných dokladů. Pokud je klientem svěřenský fond, informuje o tom osoba jednající za klienta auditora.

3.4 Kopírování průkazů totožnosti auditorem

Zákon dává auditorovi možnost pořizovat kopie nebo výpisy z předložených dokladů a zpracovávat takto získané informace k naplnění účelu zákona, a to bez souhlasu klienta.

FAÚ vydal k této problematice [metodický pokyn č. 8](#) - Kopírování průkazů totožnosti pro účely zákona. V souladu s aktualizovaným zněním tohoto pokynu, které reaguje na připomínky Úřadu pro ochranu osobních údajů, by pořizování kopií průkazu totožnosti mělo být navázáno na hodnocení rizik auditora. K pořizování kopií průkazů totožnosti klientů při jejich identifikaci tváří v tvář by nemělo docházet plošně, nýbrž pouze na základě posouzení rizik praní špinavých peněz a financování terorismu a posouzení vlivu na ochranu osobních údajů podle čl. 35 GDPR³.

Konkrétně mohou nastat dvě situace:

1. Typová rizikovost případu je tak velká, že průkaz totožnosti je okopírován na základě zavedeného systému vnitřních zásad, jímž je povinná osoba vázána a který navazuje na hodnocení rizik ML/TF, musí pracovník povinné osoby průkaz totožnosti okopírovat.
2. Typová rizikovost případu je dostatečně nízká, takže průkaz totožnosti nemusí být okopírován (typicky v případech zjednodušené identifikace a kontroly klienta).

K okopírování průkazu totožnosti není třeba souhlasu jeho držitele. Platí to ovšem pouze při kopírování průkazu pro účely zákona. Ve znění metodického pokynu č. 8 a § 8 odst. 5 se pro účely zákona myslí první identifikace.

V ostatních případech, pokud auditor na základě vlastního posouzení rizik nedojde k jinému závěru, bude dostačující pořídit výpis identifikačních údajů z předloženého dokladu totožnosti.

KA ČR upozorňuje auditory na skutečnost, že při pořízení kopie dokladu totožnosti by v souladu s Metodickým pokynem č. 8 mělo dojít k posouzení vlivu na ochranu osobních údajů podle čl. 35 EU nařízení EU 2016/679 (General Data Protection Regulation), přičemž takové posouzení stačí jedno pro soubor podobných operací zpracování, které představují podobné riziko.

3.5 Politicky exponované osoby, mezinárodní sankce

V rámci identifikace klienta je auditor v souladu s § 8 odst. 8 zákona povinen zjistit a zaznamenat, zda

- a) klient, fyzická osoba jednající za klienta v daném obchodu nebo obchodním vztahu a jeho skutečný majitel, pokud je povinné osobě znám, není politicky exponovanou osobou nebo osobou, vůči níž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí¹³, a

¹³ Zákon č. 69/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů

- b) jiná osoba ve vlastnické nebo řídicí struktuře klienta, pokud je povinné osobě známa, není osobou, vůči níž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí.

Auditor při zjišťování skutečnosti, zda klient není politicky exponovanou osobou, vychází z vnitrostátního seznamu funkcí, který je přílohou [metodického pokynu č. 7 FAÚ](#) a z [konsolidovaného seznamu Evropské unie](#) „Významné veřejné funkce na vnitrostátní úrovni, na úrovni mezinárodních organizací a na úrovni orgánů a institucí Evropské unie“. Primárním zdrojem je informace poskytnutá klientem, kterou auditor ověřuje vlastním šetřením, při kterém využívá veřejně dostupné informace a/nebo komerční systémy.

Podrobné informace k této problematice nalezne auditor [metodickém pokynu č. 7 FAÚ](#) – Opatření vůči politicky exponovaným osobám.

Pro auditora jsou, v souladu se zákonem o provádění mezinárodních sankcí, relevantní mezinárodní sankce vyplývající:

- a) z rozhodnutí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů, přijatých podle článku 41 Charty Organizace spojených národů,
- b) ze společných postojů, společných akcí nebo jiných opatření přijatých na základě ustanovení Smlouvy o Evropské unii o společné zahraniční a bezpečnostní politice,
- c) z přímo použitelných předpisů Evropských společenství, kterými se provádí společný postoj nebo společná akce přijatá podle ustanovení Smlouvy o Evropské unii o společné zahraniční a bezpečnostní politice,
- d) z přímo použitelného předpisu Evropské unie, kterým se provádí rozhodnutí přijatá na základě ustanovení Smlouvy o Evropské unii o společné zahraniční a bezpečnostní politice,
- e) z rozhodnutí přijatého na základě ustanovení Smlouvy o Evropské unii o společné zahraniční a bezpečnostní politice, nebo
- f) z rozhodnutí vlády, kterým dochází k zařazení na vnitrostátní sankční seznam podle sankčního zákona.

Auditor při ověřování mezinárodních sankcí může využít vlastní šetření ([Sankční mapu EU](#), [Konsolidované sankční listy](#) Organizace spojených národů, [Vnitrostátní sankční seznam](#) vedený Ministerstvem zahraničních věcí České republiky podle zákona č. 1/2023 Sb., o omezujících opatřeních proti některým závažným jednáním uplatňovaných v mezinárodních vztazích), a/nebo komerční systémy. V případě využití komerčních systémů je auditor povinen se ujistit, že tento má v sobě integrovány všechny uvedené mezinárodní sankční seznamy i Vnitrostátní sankční seznam.

Další informace týkající se mezinárodních sankcí lze nalézt v [Metodickém pokynu č. 1 FAÚ](#) - k provádění mezinárodních sankcí zejména v souvislosti s financováním terorismu.

3.6 Využití prostředků pro elektronickou identifikaci

Auditor může při identifikaci klienta využít prostředků pro elektronickou identifikaci, které splňují kritéria uvedená v § 8a zákona. V praxi se v současné době jedná např. o e-občanku a bankovní identitu. Identifikace provedená prostřednictvím prostředku pro elektronickou identifikaci podle § 8a zákona se staví na roveň identifikaci provedené za fyzické přítomnosti identifikované osoby.

3.7 Jiné způsoby identifikace klienta

3.7.1 Zprostředkovaná identifikace (§ 10 zákona)

Na žádost auditora jako povinné osoby může identifikaci klienta podle ustanovení § 10 zákona provést notář nebo kontaktní místo veřejné správy. Notář nebo kontaktní místo veřejné správy vyhotoví a doručí auditorovi prostřednictvím datové zprávy listinu o identifikaci, která je veřejnou listinou obsahující náležitosti podle ustanovení § 10 odst. 2 zákona, a její přílohy, kterými jsou kopie částí dokladů použitých k identifikaci. Listinu o identifikaci může auditorovi doručit také přímo klient.

3.7.2 Převzetí identifikace (§ 11 odst. 1 a 2 zákona)

Auditor nemusí provést identifikaci klienta, zjištění informací o účelu, zamýšlené povaze obchodu nebo obchodního vztahu a zjištění vlastnické a řídicí struktury klienta a totožnosti jeho skutečného majitele, pokud tyto úkony byly provedeny

- a) úvěrovou nebo finanční institucí,
- b) zahraniční úvěrovou nebo finanční institucí, jestliže působí na území státu, který jí ukládá srovnatelným způsobem povinnost identifikace, kontroly klienta a uchování záznamů, podléhá v tomto státu zákonné povinné profesní registraci a je nad ní vykonáván dohled, zahrnující kontrolu plnění těchto povinností, včetně možnosti kontroly jednotlivých obchodů a kontroly na místě, nebo
- c) auditorem působícím na území státu, který jí ukládá v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu povinnosti rovnocenné požadavkům práva Evropské unie a v němž je vůči ní uplatňován dozor na úrovni odpovídající právu Evropské unie.

Při převzetí identifikace musí auditor získat informace o identifikaci klienta, účelu a zamýšlené povaze obchodního vztahu, vlastnické a řídicí struktuře klienta a totožnosti jeho skutečného majitele nejpozději před vznikem obchodního vztahu nebo před uskutečněním obchodu mimo obchodní vztah. Dále musí auditor zajistit, aby jí úvěrová nebo finanční instituce nebo osoba, která identifikaci nebo zjištění příslušných údajů provedla, na vyžádání poskytla související dokumenty a kopie příslušných dokladů, a to bez zbytečného odkladu.

Za provedení úkonů v rámci identifikace odpovídá auditor, jako by je provedl sám. Auditor nepřevzme informace o identifikaci klienta, informace o účelu a zamýšlené povaze obchodu nebo obchodního vztahu nebo zjištění vlastnické a řídicí struktury klienta a totožnosti jeho skutečného majitele, pokud má pochybnost o správnosti nebo úplnosti těchto informací nebo pokud není předem zajištěno předání souvisejících dokumentů a kopií příslušných dokladů od osoby nebo instituce, která identifikaci provedla.

3.7.3 Identifikace na dálku (§ 11 odst. 7 zákona)

Auditor může použít také tzv. identifikaci na dálku, tj.:

- U fyzické osoby/fyzické osoby jednající za klienta formou zaslání kopií příslušných částí průkazu totožnosti a nejméně jednoho dalšího podpůrného dokladu ze strany identifikované osoby, u právnické osoby formou zaslání dokladu o existenci a identifikačních údajů nebo zjištěním těchto informací z veřejného rejstříku nebo evidence svěřenských fondů.

- Klient prokáže existenci platebního účtu vedeného na klienta u úvěrové instituce nebo u zahraniční úvěrové instituce a který není veden ve vysoce rizikové třetí zemi.
- Auditor uzavře s klientem smlouvu, jejíž obsah bude zaznamenán v textové podobě.
- Klient provede první platbu z této smlouvy prostřednictvím účtu vedeného na klienta u úvěrové instituce nebo u zahraniční úvěrové instituce a který není veden ve vysoce rizikové třetí zemi. Umožňuje-li to daný platební systém (poznámka k platbě), bude tuto platbu doprovázet informace o účelu identifikace a označení povinné osoby, spolu se jménem a příjmením fyzické osoby, která dala platební příkaz k provedení platby, přičemž v takovém případě není nutné získávat další podpůrný doklad.

Tento způsob identifikace lze použít jenom v případě, že auditor nemá pochybnosti o skutečné totožnosti klienta nebo osoby, která za klienta jedná.

3.7.4 Identifikace prostřednictvím kvalifikovaného elektronického podpisu (§ 11 odst. 8 zákona)

Auditor může provést identifikaci fyzické osoby jednající za klienta tak, že:

- Fyzická osoba sdělí své identifikační údaje auditorovi a ověří je svým kvalifikovaným elektronickým podpisem podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího elektronickou identifikaci a služby vytvářející důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu.
- Povinná osoba ověří u kvalifikovaného poskytovatele shodu sdělených identifikačních údajů s údaji získanými tímto poskytovatelem při vydávání kvalifikovaného certifikátu. Auditor může identifikační údaje ověřit také z dokumentu vydaného orgánem veřejné správy, opatřeného kvalifikovanou elektronickou pečeti tohoto orgánu podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího elektronickou identifikaci a služby vytvářející důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu, který přiřazuje ke kvalifikovanému certifikátu použitému při vytváření podpisu podle předchozího bodu identifikační údaje osoby, již byl tento certifikát vydán.

Tento způsob identifikace lze použít pouze za předpokladu, že povinná osoba nemá pochybnost o totožnosti této fyzické osoby.

3.7.5 Další podmínky pro převzetí identifikace, dálkovou identifikaci a identifikaci prostřednictvím kvalifikovaného elektronického podpisu

Auditor je povinen prověřit, zda nepředstavuje některý z klientů, některý z produktů nebo některý konkrétní obchod zvýšené riziko zneužití pro legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu (viz kapitola 5). V případě pochybnosti nelze tyto způsoby identifikace použít.

Identifikační údaje a další informace a doklady musí být získány auditorem před vznikem obchodního vztahu nebo před uskutečněním obchodu mimo obchodní vztah.

Další podmínky pro možnosti a podmínky pro uplatnění jiných forem identifikace stanoví zákon v ustanoveních relevantních pro tyto způsoby identifikace.

3.8 Kontrola klienta

V době trvání obchodního vztahu nebo při dalších obchodech s klientem auditor kontroluje platnost a úplnost identifikačních údajů klienta, informací získaných v rámci kontroly klienta,

důvodnost zjednodušené kontroly klienta a zaznamenává jejich změny. Při stanovení četnosti a rozsahu této kontroly auditor vychází z rizikového profilu klienta.¹⁴

Kromě toho je auditor povinen provést vždy kontrolu klienta také v těchto případech¹⁵:

- a) před uskutečněním obchodu mimo obchodní vztah
 1. nejpozději v době, kdy je zřejmé, že dosáhne hodnoty 15 000 EUR nebo vyšší,
 2. s politicky exponovanou osobou,
 3. s osobou se zemí původu ve vysoce rizikové třetí zemi,
 4. s osobou identifikovanou na dálku (viz kapitola 3.8.3),
- b) v případě podezřelého obchodu a v případě vzniku obchodního vztahu,
- c) v době trvání obchodního vztahu.

Kontrola klienta zahrnuje

- a) získání a vyhodnocení informací o účelu a zamýšlené povaze obchodu nebo obchodního vztahu a informací o povaze podnikání klienta,
- b) zjištění totožnosti skutečného majitele a přijetí opatření k ověření jeho totožnosti z důvěryhodných zdrojů s tím, že v případě, že klient podléhá povinnosti zápisu do evidence skutečných majitelů podle ESM zákona nebo obdobného registru, auditor ověří skutečného majitele vždy alespoň z této evidence nebo obdobného registru a jednoho dalšího zdroje, a zjištění, zda skutečný majitel není politicky exponovanou osobou nebo osobou, vůči níž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí,
- c) v případě, že je klientem právnická osoba nebo svěřenský fond, zjištění vlastnické a řídicí struktury klienta, a zjištění, zda osoba v této struktuře není osobou, vůči níž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí,
- d) průběžné sledování obchodního vztahu včetně přezkouvání obchodů prováděných v průběhu daného vztahu za účelem zjištění, zda obchody jsou v souladu s tím, co je auditorovi známo o klientovi a jeho podnikatelském a rizikovém profilu,
- e) přezkouvání zdrojů peněžních prostředků nebo jiného majetku, kterého se obchod nebo obchodní vztah týká, a
- f) přiměřená opatření ke zjištění původu majetku, pokud auditor uzavřel obchodní vztah s politicky exponovanou osobou.

Auditor provádí kontrolu klienta podle výše uvedeného odstavce v rozsahu potřebném k posouzení možného rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu v závislosti na typu klienta, obchodního vztahu, službě nebo obchodu. Při kontrole plnění povinností ze strany příslušných dozorčích úřadů auditor odůvodní přiměřenost rozsahu kontroly klienta a doloží způsob jejího provádění nebo ověření splnění podmínek pro zjednodušenou identifikaci a kontrolu klienta (viz kapitola 4.2), a to s ohledem na výše uvedená rizika.

3.8.1 Zjištění a ověření totožnosti skutečného majitele

Auditor je v rámci kontroly klienta povinen mimo jiné zjistit totožnost skutečného majitele a ověřit tuto totožnost z důvěryhodných zdrojů. Jako povinná osoba má auditor možnost získat dálkový přístup ke všem informacím v evidenci skutečných majitelů, kterou doporučujeme využít.

KA ČR upozorňuje auditory, že zjištění skutečného majitele z Evidence skutečných majitelů (dále „ESM“) nebo jiného obdobného rejstříku a prosté potvrzení skutečností zapsaných v ESM klientem nebude ze strany příslušných dozorčích orgánů pravděpodobně považováno za

¹⁴ § 8 odst. 9 a § 9 odst. 3 zákona

¹⁵ § 9 odst. 1 zákona

dostačující. Auditor je v rámci kontroly klienta povinen zapsat údaje k ověření totožnosti skutečného majitele a také postup při jeho zjišťování. Doporučujeme využití volně dostupných i placených externích databází, obchodních rejstříků (českých i zahraničních), webových stránek klientů a entit výše ve vlastnické struktuře klienta apod.

Při vyhodnocování informací týkajících se skutečného majitele může v praxi docházet k celé řadě na posouzení velmi složitých situací, proto Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s FAÚ připravilo [Příručku evidování skutečného majitele](#), kterou lze využít jako další informativní a pomocný materiál.

3.8.2 Postup při zjištění nesrovnalosti

Auditorovi je jako povinné osobě stanoven postup při zjištění nesrovnalosti při provádění identifikace a kontroly klienta podle zákona¹⁶:

- Má-li auditor důvodně za to, že při provádění identifikace nebo kontroly klienta zjistil nesrovnalost podle zákona (dále "nesrovnalost"), upozorní na to klienta. V rámci upozornění auditor uvede, v čem nesrovnalost spatřuje. Pokud je to vzhledem k okolnostem účelné, auditor umožní klientovi se k této nesrovnalosti vyjádřit.
- Neodstraní-li nebo nevyvrátí-li klient nesrovnalost bez zbytečného odkladu od upozornění auditora, oznámí tento nesrovnalost soudu, který je příslušný k řízení o nesrovnalosti podle zákona.
- Oznámení nesrovnalosti soudu musí být doloženo skutečnostmi nebo písemnostmi, které nesrovnalost osvědčují, a vyjádřením klienta, pokud jej učinil.
- FAÚ může udělit auditorovi pokyn, aby na nesrovnalost klienta neupozorňoval a/nebo nesrovnalost neoznamoval soudu, pokud by tím mohl zmařit nebo ohrozit šetření podezřelého obchodu nebo probíhající trestní řízení.

Tento postup k odstranění nesrovnalosti auditor nepoužije za předpokladu, že získá informace od svého klienta nebo o svém klientovi během zjišťování jeho právního postavení, během jeho zastupování v soudním řízení anebo v souvislosti s takovým řízením, včetně poradenství ohledně zahájení takového řízení nebo vyhnutí se takovému řízení, bez ohledu na to, zda jsou takové informace získány před tímto řízením, během něj nebo po něm. Má-li auditor za to, že klient žádá o právní poradenství za účelem legalizace výnosů z trestné činnosti nebo za účelem financování terorismu, výjimku popsanou v předchozí větě nepoužije.¹⁷

3.9 Zjednodušená identifikace a kontrola klienta

Ve vztahu ke kategoriím klientů, obchodních vztahů, služeb nebo obchodů s potenciálně nižším rizikem zneužití pro legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu může auditor identifikaci a kontrolu klienta nahradit tzv. zjednodušenou identifikací a kontrolou podle § 13 zákona. Nižší rizikovost musí být řádně odůvodněna v hodnocení rizik auditora, nesmí se jednat o rizikové kategorie podle hodnocení rizik na úrovni České republiky a současně nesmí být naplněny podmínky pro provedení zesílené identifikace a kontroly klienta (viz kapitola 3.11).

V souladu s hodnocením rizik KA ČR (viz kapitola 5) je zjednodušená identifikace a kontrola vhodná pro použití v případech zde specifikovaných.

¹⁶ § 15a zákona

¹⁷ § 16 zákona

Pokud se auditor rozhodne využít možnosti zjednodušené identifikace a kontroly, udělá alespoň následující kroky:

- Ověří a zaznamená splnění podmínek pro zjednodušenou identifikaci a kontrolu klienta.
- Vhodným způsobem zjistí a zaznamená identifikační údaje klienta a osoby jednající za klienta, včetně zjištění a zaznamenání, zda se nejedná o politicky exponovanou osobu a vůči níž se uplatňují mezinárodní sankce (viz kapitola 3.5).
- Ověří totožnost skutečného majitele, zapíše údaje k ověření totožnosti skutečného majitele a postup při jeho zjišťování. V případě, že klient podléhá povinnosti zápisu do ESM nebo obdobného registru, auditor ověří skutečného majitele vždy alespoň z této evidence nebo obdobného registru a jednoho dalšího zdroje.
- Zjistí, zda skutečný majitel není politicky exponovanou osobou nebo osobou, vůči níž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce.
- Provede další úkony v rozsahu potřebném k účinnému řízení rizik.

Auditor nepoužije zjednodušenou identifikaci a kontrolu klienta v případě pochybností o splnění podmínek pro její provedení.

3.10 Zesílená identifikace a kontrola klienta

V případě, že na základě hodnocení rizik auditora klient, obchod nebo obchodní vztah představuje, zvýšené riziko legalizace výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu, je auditor v souladu s § 9a zákona povinen provést tzv. zesílenou identifikaci a kontrolu klienta.

Zesílená identifikace a kontrola klienta je povinná v následujících případech:

- Při vzniku a v průběhu obchodního vztahu s osobou se zemí původu ve vysoce rizikové třetí zemi.
- Před uskutečněním obchodu souvisejícího s vysoce rizikovou třetí zemí.
- Před uskutečněním obchodu nebo při uzavírání obchodního vztahu s politicky exponovanou osobou.

Při zesílené identifikaci a kontrole klienta auditor udělá alespoň následující kroky:

- Získá další dokumenty nebo informace o skutečném majiteli, zamýšlené povaze obchodního vztahu a zdroji peněžních prostředků a jiného majetku klienta a skutečného majitele.
- Ověřuje získané dokumenty nebo informace z více důvěryhodných zdrojů.
- Pravidelně a zesíleně sleduje obchodní vztah a obchody v rámci obchodního vztahu.
- Získá souhlas člena svého statutárního orgánu nebo osoby jím pověřené k řízení v oblasti opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu k uzavření obchodního vztahu nebo k jeho pokračování.
- Požaduje provedení první platby v rámci obchodního vztahu nebo obchodu mimo obchodní vztah z účtu vedeného na jméno klienta u úvěrové instituce nebo u zahraniční úvěrové instituce, která podléhá povinnostem identifikace a kontroly klienta, které jsou alespoň rovnocenné požadavkům práva Evropské unie. Tento krok není nutný v případě vzniku a v průběhu obchodního vztahu s osobou se zemí původu ve vysoce rizikové třetí zemi a před uskutečněním obchodu souvisejícího s vysoce rizikovou třetí zemí.
- Provádí jiná opatření s ohledem na povahu povinné osoby, její činnosti a vlastní hodnocení rizik.

Před uskutečněním obchodu nebo při uzavírání obchodního vztahu s politicky exponovanou osobou učiní auditor alespoň následující kroky:

- Získání dalších dokumentů nebo informací o skutečném majiteli, zamýšlené povaze obchodního vztahu a zdroji peněžních prostředků a jiného majetku klienta a skutečného majitele.
- Pravidelné a zesílené sledování obchodního vztahu a obchodů v rámci obchodního vztahu.
- Získání souhlasu člena statutárního orgánu auditora nebo osoby jím pověřené k řízení v oblasti opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu k uzavření obchodního vztahu nebo k jeho pokračování.

3.11 Neprovedení kontroly klienta

Auditor v souladu s § 9b zákona nemusí provést kontrolu klienta nebo její dílčí část, pokud by jejich provedení mohlo vést ke zmaření nebo ohrožení šetření podezřelého obchodu. V takovém případě má povinnost oznámit podezřelý obchod dle § 18 odst. 1 zákona (viz. kapitola 4.2). Pokyn k neprovedení kontroly nebo její dílčí části může dostat také od FAÚ.

4. Další povinnosti auditora jako povinné osoby

4.1 Neuskutečnění obchodu

Neuskutečněním obchodu se rozumí odmítnutí uskutečnit obchod, odmítnutí navázání obchodního vztahu nebo ukončení již existujícího obchodního vztahu s klientem.

Auditor je povinen obchod neuskutečnit v následujících případech¹⁸:

- Klient se odmítne podrobit identifikaci.
- Klient neposkytne potřebnou součinnost při kontrole.
- Identifikovaná osoba odmítne doložit oprávnění k jednání za klienta.
- Z jiného důvodu nelze provést identifikaci nebo kontrolu klienta.
- Auditor má pochybnosti o pravdivosti informací poskytnutých klientem nebo o pravosti předložených dokladů.
- V rámci obchodu nebo obchodního vztahu s politicky exponovanou osobou není auditorovi znám původ peněžních prostředků nebo jiného majetku užitého v obchodu.

4.2 Oznámení podezřelého obchodu

Zjistí-li auditor v souvislosti s výkonem auditorské činnosti podezřelý obchod, oznámí to KA ČR bez zbytečného odkladu. Vyžadují-li to okolnosti případu, zejména hrozí-li nebezpečí z prodlení, oznámí auditor podezřelý obchod neprodleně po jeho zjištění. Nejedná se přitom o porušení smluvní povinnosti mlčenlivosti.

Oznámení podezřelého obchodu učiní auditor také v případě, že neprovede kontrolu klienta nebo její část v souladu s ustanovením § 9b zákona (viz kapitola 3.12).

Oznámení podezřelého obchodu podává kontaktní osoba stanovená a oznámená v souladu s § 22 zákona (viz kapitola 4.6).

V oznámení podezřelého obchodu uvede auditor:

- své identifikační údaje včetně typu povinné osoby (auditor),
- uvedení, zda došlo v souvislosti s oznámením k uplatnění § 15 nebo § 20 zákona

¹⁸ § 15 zákona

- zda je oznámení podáno v souvislosti s neprovedením kontroly klienta podle § 9b písm. a),
- identifikační údaje toho, koho se oznámení týká,
- identifikační údaje všech dalších účastníků obchodu, které má v době podání oznámení k dispozici (např. osoba jednající za klienta),
- informace, zda se jedná o politicky exponovanou osobu či osobu, na níž se vztahují mezinárodní sankce
- informace o předmětu a podstatných okolnostech obchodu (popis případu)
- znaky podezřelosti a
- jakékoli další informace, které by mohly s podezřelým obchodem souviset a jsou významné pro jeho posouzení z hlediska opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu.

Auditor k oznámení přiloží relevantní dokumenty (přílohy označí názvem a přiloží relevantní soubor nebo nahraje všechny přílohy do jedné komprimované složky).

Jestliže se oznámení podle předchozího odstavce týká rovněž majetku, na který se vztahuje mezinárodní sankce vyhlášená za účelem udržení nebo obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti, ochrany základních lidských práv nebo boje proti terorismu, auditor na to v oznámení upozorní. V oznámení uvede dále i stručný popis tohoto majetku, údaje o jeho umístění a jeho vlastníkov, pokud je auditorovi znám, a informaci, zda hrozí bezprostřední nebezpečí poškození, znehodnocení nebo užití tohoto majetku v rozporu se zákonem.

V případě neprovedení kontroly klienta nebo její části v souladu s ustanovením § 9b písm. a) zákona uvede auditor v oznámení také okolnosti a důvody neprovedení kontroly nebo její dílčí části v rozsahu, který umožňuje posouzení vhodnosti tohoto postupu, konkrétní postup v rámci kontroly nebo její dílčí části, který neprovedl.

V oznámení se neuvádí údaje o zaměstnanci auditora nebo osobě činné pro auditora jinak než v základním pracovněprávním vztahu, která podezřelý obchod zjistila.

Zjistí-li v souvislosti se svou auditorskou činností podezřelý obchod více auditorů společně, na základě sdílení informací, je splněna povinnost oznámit podezřelý obchod všemi auditory, pokud oznámení podá alespoň jeden z nich, a v oznámení uvede, za které další auditory oznámení podává.

Oznámení podezřelého obchodu přijímá KA ČR pouze písemně, a to prostřednictvím:

- a) doporučeného dopisu na adresu Komora auditorů České republiky, Opletalova 55, 110 00 Praha, nebo
- b) datové schránky, ID datové schránky: sibaevw,

Oznámení podezřelého obchodu není porušením smluvní povinnosti mlčenlivosti auditora, jeho zaměstnanců nebo fyzických osob, které jsou pro auditora činné jinak než v základním pracovněprávním vztahu. Tyto osoby nesmějí být z důvodu oznámení podezřelého obchodu vystaveny jednání, které mohou důvodně považovat za zásah do svých práv či oprávněných zájmů. V souladu s § 38 zákona je auditor a jeho zaměstnanec a osoba pro auditora činná jinak než v základním pracovně právním vztahu vázána mlčenlivostí týkající se oznámení a šetření podezřelého obchodu a úkonů učiněných v této souvislosti KA ČR a/nebo FAÚ.

Zákon v ustanovení § 26 odst. 1 stanoví výjimku z aplikace ustanovení § 15a, § 18 odst. 1, § 24 odst. 1 a § 24 odst. 3 a oprávnění KA ČR, resp. FAÚ, při správním dozoru nad plněním povinností

stanovených tímto zákonem nebo v rámci řízení o přestupku požadovat poskytnutí informací auditorem, pokud jde o informace, které získá od svého klienta nebo které získá o svém klientovi během zjišťování jeho právního postavení, během jeho zastupování v soudním řízení anebo v souvislosti s takovým řízením, včetně poradenství ohledně zahájení takového řízení nebo vyhnutí se takovému řízení, bez ohledu na to, zda jsou takové informace získány před tímto řízením, během něj nebo po něm.¹⁹

Výše uvedená výjimka se nepoužije v případě, má-li auditor za to, že klient žádá o právní poradenství za účelem legalizace výnosů z trestné činnosti nebo za účelem financování terorismu. V takovém případě musí dojít k oznámení podezřelého obchodu.

Oznámení podezřelého obchodu auditorem prostřednictvím KA ČR nemá důsledky v podobě bezprostředního zahájení trestního řízení, jak je tomu v případě podání trestního oznámení, kdy se takové trestní oznámení stává součástí trestního spisu.

Po podání oznámení podezřelého obchodu provádí KA ČR přezkoumání z hlediska náležitostí podle zákona, a zda není naplněna výjimka z oznamovací povinnosti (viz výše). V případě zjištění, že oznámení podezřelého obchodu zákonem stanovené náležitosti nemá, KA ČR na to oznamovatele upozorní. V případě, že oznámení podezřelého obchodu zákonné náležitosti splňuje, postoupí jej KA ČR bez zbytečného odkladu FAÚ, který plní roli finanční zpravodajské jednotky ČR, jím požadovaným způsobem, nejpozději do 7 kalendářních dnů ode dne zjištění podezřelého obchodu.

Pokud v rámci vyhodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti či financování terorismu před přijetím zakázky auditor zjistí taková rizika, pro která zakázku odmítne (nedojde k navázání obchodního vztahu, provedení obchodu či dojde k ukončení existujícího obchodního vztahu v souladu s § 15 zákona), i v takovém případě musí zvážit, zda nejsou splněny podmínky pro oznámení podezřelého obchodu, a to s ohledem na skutečnost, že má dojít i k oznámení pokusu.

4.3 Povinnost uchovávání informací

Auditor uchovává po dobu 10 let od uskutečnění obchodu mimo obchodní vztah nebo od ukončení obchodního vztahu s klientem

- a) identifikační a další údaje získané v rámci identifikace klienta nebo na základě přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího informace doprovázející bezhotovostní převody peněžních prostředků,
- b) kopie dokladů předložených k identifikaci, byly-li pořizovány,
- c) údaj o tom, kdo a kdy provedl první identifikaci klienta,
- d) informace a kopie dokumentů získané v rámci kontroly klienta,
- e) záznamy o veškerých krocích uskutečněných v rámci identifikace a kontroly klienta, včetně informací o případných obtížích souvisejících s těmito kroky,
- f) záznamy o postupu při posouzení a stanovení rizikového profilu klienta, včetně volby odpovídajících opatření užitých vůči klientovi a při posouzení skutečností souvisejících s podáním oznámení o podezřelém obchodu a
- g) v případě zastupování originál nebo ověřenou kopii plné moci nebo číslo jednací rozhodnutí soudu o jmenování opatrovníka.

Údaje a doklady o obchodech spojených s povinností identifikace uchovává auditor 10 let po uskutečnění obchodu mimo obchodní vztah nebo ukončení obchodního vztahu.

¹⁹ § 26 zákona

Auditor vede evidenci o účasti a obsahu školení zaměstnanců, a to nejméně po dobu 5 let od jejich konání.

Auditor uchovává údaje způsobem a v rozsahu, který zajistí průkaznost jednotlivých obchodů a postupů s nimi spojených.

Jestliže se na jednom konkrétním obchodu s tímž klientem podílí více auditorů, mohou být údaje podle § 16 zákona uchovány pouze u některého z nich za předpokladu, že ostatní zúčastnění auditori mají zajištěno poskytování potřebných informací včetně kopií příslušných dokladů bez zbytečného odkladu.

Povinnost uchovávat stanovené údaje by měla být promítnuta do spisového a skartačního řádu. Zákon ukládá povinnost archivovat v originále pouze plnou moc, popř. ověřenou kopii, v případě zastupování. Ostatní identifikační údaje, kopie dokladů předložených k identifikaci (pokud byly pořizovány) a další dokumenty a záznamy lze pro účely zákona ukládat i v elektronické podobě.

Doporučuje se vést a uchovávat samostatnou evidenci podezřelých obchodů, které byly na základě tohoto zákona hlášeny KA ČR. Uchovávány by měly být i podklady, které se k podezřelému obchodu vztahují. Tato evidence by měla být uchovávána na zabezpečeném místě a zpřístupněna pouze vymezenému okruhu osob, který je vymezen interním předpisem auditora (vztahuje se na ni ochrana podle § 38 odst. 1 zákona s výjimkou podle § 40 odst. 3 zákona).

4.4 Strategie a postupy vnitřní kontroly

Auditor je povinen zavést a uplatňovat odpovídající strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu identifikovaných v hodnocení rizik podle § 21a k naplnění povinností stanovených zákonem, tzv. systém vnitřních zásad (viz § 21 zákona). Pro účely hodnocení rizik využije auditor hodnocení rizik zpracované KA ČR v kapitole 5 této metodické pomůcky a doplní je o případná další rizika vyplývající z oboru podnikání klientů a jejich individuálního posouzení auditorem.

Strategie a postupy vnitřní kontroly ke zmírňování a účinnému řízení rizik podle § 21 odst. 1 zákona zahrnují podle odst. 6 téhož ustanovení zákona také:

- a) kontrolu dodržování právních předpisů auditorem, prověřování zaměstnanců a osob činných pro povinnou osobu jinak než v základním pracovněprávním vztahu a prověřování účinnosti těchto strategií, postupů a komunikací; je-li to opodstatněno rozsahem a povahou činnosti povinné osoby, zřídí za účelem tohoto prověřování nezávislý útvar přímo podřízený statutárnímu orgánu povinné osoby, a
- b) vnitřní oznamovací systém podle zákona o ochraně oznamovatelů, který umožňuje anonymně podat oznámení zaměstnanci a fyzické osobě, která je pro auditora činná jinak než v základním pracovněprávním vztahu; vnitřní oznamovací systém nemůže být veden třetí osobou;

Auditor, který je součástí skupiny (sítě), uplatňuje skupinové strategie a postupy vnitřní kontroly ke zmírňování a účinnému řízení riziky podle 21 odst. 1 zákona, a to v rozsahu, který je v souladu s právním řádem České republiky. Tyto strategie a postupy auditor rovněž uplatňuje ve svých pobočkách a provozovnách a zajistí jejich uplatňování v dceřiných obchodních korporacích působících na území jiného členského státu Evropské unie, státu tvořícího Evropský hospodářský prostor nebo třetí země, a to v rozsahu, který právo daného státu umožňuje (§ 21 odst. 7 zákona).

I když zákon nepožaduje písemné vyhotovení systému vnitřních zásad ze strany auditora, písemnou podobu lze auditorům doporučit minimálně pro účely prokázání splnění povinností daných auditorům zákonem při případné kontrole ze strany KA ČR.

4.5 Hodnocení rizik ML/FT

Auditor identifikuje a posoudí rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, která mohou nastat v rámci jeho auditorské činnosti podléhající působnosti zákona. Při posuzování těchto rizik zohlední auditor rovněž:

- hodnocení rizik provedených KA ČR, které je uvedeno v kapitole 5 této metodické pomůcky,
- výsledky hodnocení rizik na úrovni České republiky,
- výsledky nadnárodního hodnocení rizik,
- faktory možného vyššího rizika uvedené v příloze č. 2 zákona a
- další dostupné informace, které souvisí s těmito riziky ve vztahu k auditorské činnosti.

4.6 Kontaktní a pověřená osoba

Auditor určí konkrétního zaměstnance k plnění oznamovací povinnosti a k zajišťování průběžného styku s FAÚ, pokud tyto činnosti nebude zajišťovat přímo člen statutárního orgánu. Nezajišťuje-li činnosti kontaktní osoby člen statutárního orgánu, auditor zajistí kontaktní osobě možnost přímé komunikace se členem statutárního a dozorčího orgánu povinné osoby (viz § 22 zákona).

KA ČR upozorňuje, že v souladu se zněním zákona účinném od 30. 12. 2024 vzniká auditorovi povinnost informovat FAÚ prostřednictvím datové schránky do 30 dnů ode dne nabytí účinnosti Vyhlášky o formátu a struktuře některých podání Finančnímu analytickému úřadu, případně do 15 dnů od změny údajů podléhajících informační povinnosti o:

- jménu kontaktní osoby,
- pracovním zařazení kontaktní osoby,
- údajích pro spojení včetně telefonického a elektronického,
- době, kdy lze tuto osobu kontaktovat,
- o tom, o jaký druh povinné osoby se jedná, s uvedením typu povinné osoby (v případě auditora se jedná o povinnou osobu podle § 2 odst. 1 písm. e) zákona, tj. osobu oprávněnou provádět auditorskou činnost podle zákona o auditorech).

Kontaktní osoba je povinná zajišťovat průběžný styk s FAÚ v provozní době auditora (případně v době, kdy auditor uskutečňuje obchody).

Auditor písemně pověří člena svého statutárního orgánu zajištěním plnění povinností vyplývajících ze zákona. Pokud má auditor pouze jednoho člena statutárního orgánu, platí, že byl k této povinnosti pověřen (viz § 22a zákona).

4.7 Školení zaměstnanců

Auditor je povinen zajistit školení zaměstnanců podle § 23 zákona. Pro školení platí následující pravidla:

- Auditor zajistí nejméně jedenkrát v průběhu 12 kalendářních měsíců proškolení zaměstnanců, kteří se mohou při výkonu své pracovní činnosti setkat s podezřelými obchody, a proškolení všech zaměstnanců před zařazením na takováto pracovní místa.
- Školení podle předchozího odstavce auditor zajistí také pro osoby, které se na předmětu činnosti povinné osoby podílejí jinak než v základním pracovněprávním vztahu, pokud

se tyto osoby mohou při výkonu své činnosti setkat s podezřelými obchody.

- Obsahem školení je zejména typologie a znaky podezřelých obchodů, požadavky stanovené auditorem pro provádění identifikace a kontroly klienta a postupy pro zjišťování rizikových faktorů klienta a postupy při zjištění podezřelého obchodu. Auditor obsah školení průběžně doplňuje a aktualizuje.
- Auditor vede evidenci o účasti a obsahu školení, a to nejméně po dobu 5 let od jejich konání.

4.8 Informační povinnost

Auditor je povinen podle § 24 odst. 1 zákona na žádost FAÚ v jím stanovené lhůtě poskytnout mu údaje o obchodech souvisejících s povinností identifikace nebo ohledně kterých FAÚ provádí šetření, předložit doklady o těchto obchodech nebo k nim umožnit přístup pověřeným zaměstnancům FAÚ při prověřování oznámení a poskytne informace o osobách, které se jakýmkoliv způsobem účastnily takových obchodů. Toto ustanovení se v souladu s § 26 odst. 1 zákona nevztahuje na auditora, pokud se jedná o informace, které auditor získá od svého klienta nebo které získá o svém klientovi během zjišťování jeho právního postavení, během jeho zastupování v soudním řízení anebo v souvislosti s takovým řízením, včetně poradenství ohledně zahájení takového řízení nebo vyhnutí se takovému řízení, bez ohledu na to, zda jsou takové informace získány před tímto řízením, během něj nebo po něm. Má-li však auditor za to, že klient žádá o právní poradenství za účelem legalizace výnosů z trestné činnosti nebo za účelem financování terorismu, nelze tuto výjimku aplikovat.

Auditor je dále povinen FAÚ v jím stanovené lhůtě sdělit informaci, zda udržuje nebo v předchozích 10 letech udržoval obchodní vztah s konkrétní osobou, vůči níž měl povinnost identifikace, a o povaze tohoto vztahu. K tomuto účelu zavede auditor účinný systém odpovídající rozsahu a povaze jeho podnikatelské činnosti (§ 24 odst. 3 zákona).

Ve vztahu ke klientovi je auditor povinen tomuto poskytnout před navázáním obchodního vztahu nebo před provedením obchodu mimo obchodní vztah informace požadované podle zákona o ochraně osobních údajů. Tyto informace musí obsahovat zejména obecné upozornění týkající se povinnosti auditora zpracovávat osobní údaje pro účely předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (§ 24 odst. 2 zákona).

Pobočky a dceřiné společnosti auditora postupují v souladu s ustanovením § 24a zákona. Přitom platí následující (zjednodušená) pravidla:

- Auditor ve svých pobočkách a dceřiných společnostech uplatňuje opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu alespoň rovnocenná požadavkům práva Evropské unie. Za tím účelem jim předává relevantní informace o uplatňovaných metodách a postupech, a to v rozsahu, který právo daného státu umožňuje.
- Pokud právní předpisy ve třetí zemi neumožňují postupovat podle předcházejícího bodu, auditor o tom musí informovat FAÚ a současně musí zajistit, aby byla přijata odpovídající doplňková opatření k účinnému zvládnutí rizika zneužití pro legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu a zabránění přenosu těchto rizik na území České republiky, jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor.
- Auditor ve svých pobočkách a dceřiných společnostech v jiných členských státech Evropské unie nebo ve státech tvořících Evropský hospodářský prostor musí zajistit, aby tyto dodržovaly vnitrostátní předpisy v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu tohoto jiného státu.

4.9 Mlčenlivost

Podle ustanovení § 38 odst. 1 zákona je stanovena povinnost zachovávat mlčenlivost pro auditora a jeho zaměstnance či osoby činné pro auditora v jiném než základním pracovněprávním vztahu o skutečnostech týkajících se oznámení a šetření podezřelého obchodu, úkonů učiněných FAÚ a skutečnostech týkajících se plnění informační povinnosti podle § 24 odst. 1, 2, 3 nebo 5 zákona (tj. informační povinnost vůči FAÚ). Toto však neplatí, pokud mají být klientovi skutečnosti sděleny ve snaze odradit ho od zapojení se do nedovolené činnosti podle § 40 odst. 3 zákona.

Povinnost zachovávat mlčenlivost mají všechny výše uvedené osoby i po skončení jejich pracovněprávního nebo jiného vztahu k povinné osobě, převedením těchto osob na jinou práci a také v případě, že povinná osoba přestane vykonávat činnost uvedenou v § 2 zákona.

Povinnost mlčenlivosti je podle § 38 odst. 3 zákona dále také stanovena každému, kdo se o výše uvedených skutečnostech dozví.

Zproštění osob povinnosti mlčenlivosti je vázáno na existenci odůvodněných případů a může o ni rozhodnout podle § 38 odst. 4 zákona předseda vlády nebo v jednotlivých případech jím pověřený člen vlády.

V ustanovení § 39 zákona jsou upraveny výjimky z povinnosti mlčenlivosti povinných osob obecně. V případě povinné osoby (auditora) se povinnosti mlčenlivosti na základě úpravy v ustanovení § 40 odst. 2 a 3 zákona nelze dovolávat pouze ve vztahu k dozorčím orgánům uvedeným v § 35 odst. 1 zákona, tj. zejména ve vztahu ke KA ČR a Radě pro veřejný dohled nad auditem, pokud vykonávají působnost podle tohoto zákona, a ve vztahu ke správci daně při poskytování informací při plnění povinností stanovených daňovým řádem povinné osobě.

5. Hodnocení rizik ML/FT při výkonu auditorské činnosti

V souladu s požadavkem § 21a odst. 4 zákona KA ČR identifikuje a posuzuje rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, která mohou nastat při výkonu auditorské činnosti, pro potřeby svých členů. Toto hodnocení rizik mohou auditoři využít při naplnění svých povinností podle § 21 a § 21a zákona.

Jak již bylo uvedeno v bodu 1. této metodické pomůcky, jsou zde uvedeny pouze demonstrativní výčty rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu souvisejících s klienty, poskytovanými službami a situacemi, se kterými se mohou setkat všichni auditoři při výkonu auditorské činnosti. Další možná rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu vyplývají z oborových specifik klientů či z individuálního posouzení klientů auditorem. Tato rizika by měl auditor zohlednit ve vlastním hodnocení rizik, příp. ve strategii a postupech vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Je třeba také připomenout, že auditor je v souladu s požadavky ZoA a profesních předpisů vázán požadavky na vyhodnocení klienta před přijetím zakázky a nutností zachovat si při výkonu auditorské činnosti bezúhonnost, nezávislost, nestrannost, odbornou způsobilost a náležitou péči, budou tedy některá i zákonem definovaná rizika v případě auditorů jako povinných osob méně relevantní než v případě jiných povinných osob, protože při výkonu auditorské činnosti auditor nemůže z výše uvedených důvodů klienta zastupovat či za něj jakkoliv jednat. Odstupování od auditních zakázek či jejich nepřijetí tak budou v praxi spíše vyplývat ze ZoA či z profesních předpisů než požadavku zákona.

Vzhledem k evropské regulaci auditorské profese, obsahující požadavek na splnění kvalifikačních předpokladů před vstupem do auditorské profese na úrovni každé členské země EU, nebude taky příliš časté, aby auditoři poskytovali auditorské služby mimo jurisdikci České republiky.

Auditor na základě informací o klientovi a jeho skutečném majiteli, které si zjišťuje např. před přijetím zakázky, informací zjištěných při provádění identifikace a kontroly klienta, provádí hodnocení rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu u klienta ve vztahu ke konkrétní auditní zakázce. K tomuto účelu může využít níže uvedené obecné hodnocení rizik při výkonu auditorské profese, musí však také přihlížet k oboru činnosti klienta a k vlastním postupům pro vyhodnocení rizik.

Hodnocení rizik klienta by mělo být provedeno:

- a) ve vztahu ke kategorii klienta z hlediska legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
- b) ve vztahu ke kategorii zakázky (služby) z hlediska legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
- c) podle dalších znaků podezřelosti naznačujících možné riziko legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Konkrétní obchod nebo obchodní vztah je nutné vždy posuzovat z hlediska kombinace všech výše uvedených kategorií rizik, přičemž celkové riziko je nutné stanovit minimálně na úrovni nejvyššího jednotlivého rizika.

Na obecné úrovni se v případě auditních klientů lze v praxi nejčastěji setkat s následujícími typy trestné činnosti, na něž je navázána legalizace výnosu z trestné činnosti:

- podvody,
- zpronevěry,
- úplatkářství,
- kriminalita související s veřejnými zakázkami, při veřejné soutěži a veřejné dražbě,
- daňové trestné činy za účelem krácení daně (fiktivní fakturace, karuselové obchody, tunelování),
- poškozování věřitele (např. tunelování),
- kriminalita související s insolvenčním řízením,
- dotační podvody,
- různé druhy hospodářské trestné činnosti (podle Hlavy VI. zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, ve znění pozdějších právních předpisů), včetně profesionálního praní peněz a praní peněz ze zahraničí,
- úvěrové podvody.

Tyto typy trestné činnosti by měl auditor při případné identifikaci podezřelého obchodu a ve svém hodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu zvažovat.

5.1 Kategorizace auditních klientů

Na obecné úrovni lze rozdělit auditní klienty do tří skupin, přičemž třetí kategorie auditních klientů s vysokým rizikem vzhledem k požadavkům ZoA a profesních předpisů povede v případě auditorů k nepřijetí zakázky, resp. odstoupení od již existujícího obchodního vztahu. Zároveň musí auditor vést v patrnosti požadavek § 15 zákona na neuskutečnění obchodu, resp. neuzavření obchodního vztahu.

Hodnocení rizik podle kategorie klienta z hlediska legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu:

a) auditní klient s nízkým rizikem

- jedná se o klienta, se kterým auditor již spolupracuje (např. ověřuje účetní závěrku již několik let),
- klient má jednoduchou a přehlednou vlastnickou strukturu beze změn,
- klient nemá zemi původu ani pobočku a/nebo provozovnu ve vysoce rizikové třetí zemi,
- klient neobchoduje s vysoce rizikovou třetí zemí,
- ve vedení klienta nedošlo k žádným významným změnám,
- vysoká míra součinnosti klienta,
- klient s dobrou pověstí,
- klient dlouhodobě působí na trhu,
- klient není politicky exponovanou osobou.

V případě, že auditní klient splňuje všechny výše uvedené faktory kumulativně a auditor na základě vlastního hodnocení rizik neidentifikuje další riziko, které by jej zařadilo do kategorie se středním či vysokým rizikem, **lze na takového auditního klienta aplikovat zjednodušenou identifikaci a kontrolu klienta podle § 13 zákona.**

b) auditní klient se středním rizikem

- jedná se o nového klienta bez auditní historie, popř. bez informací předaných ze strany předchozího auditora,
- klient nemá zemi původu ani pobočku a/nebo provozovnu ve vysoce rizikové třetí zemi,
- klient nemá významné aktivity ve vysoce rizikové třetí zemi,
- změny ve vlastnické struktuře,
- významné změny ve vedení klienta.

V případě, že auditor u takového auditního klienta na základě vlastního hodnocení rizik neidentifikuje další riziko, které by jej zařadilo do kategorie s vysokým rizikem, lze na takového auditního klienta aplikovat **standardní identifikaci a kontrolu klienta.**

c) auditní klient s vysokým rizikem

- jedná se o nového klienta bez auditní historie, popř. bez informací předaných ze strany předchozího auditora,
- klient je svěřenský fond a obdobné právní uspořádání,
- právnická osoba nebo svěřenský fond jsou osobním nástrojem držby aktiv,
- časté změny ve vedení klienta,
- klient má zemi původu nebo pobočku nebo provozovnu ve vysoce rizikové třetí zemi,
- klient má významné aktivity ve vysoce rizikové třetí zemi,
- klient má nepřehlednou a často se měnící vlastnickou strukturu,
- vlastnická struktura klienta se zdá neobvyklá nebo příliš složitá vzhledem k povaze jeho obchodní činnosti,
- klient je politicky exponovanou osobou nebo ve vlastnické nebo řídicí struktuře klienta je politicky exponovaná osoba nebo známý lobbista nebo obecně osoba vystavená rizikům korupce apod. nebo je takovou osobou skutečný majitel,
- klient je obchodní korporací, v níž mohou působit pověřeni akcionáři nebo společníci nebo která vydává akcie ve formě na doručitele,
- předmět činnosti klienta je spojen se zvýšeným rizikem (popis dalších specifických

rizikových faktorů odvětví lze nalézt v příloze Anti-Money Laundering materiálu IFAC např. pro sázkové kanceláře, kasina, finanční instituce, instituce poskytující životní pojištění, obchodníky s cennými papíry, společnosti poskytující peněžní služby); do této kategorie patří také klienti,

- klient při své podnikatelské činnosti ve velké míře využívá hotovost,
- klient poskytuje služby s obtížně ověřitelnou hodnotou (eko-likvidace, marketing, poradenství),
- klient obchoduje se zbožím, na které se mohou vztahovat sankce (zboží dvojího užití, zbraně),
- ve vlastnické nebo řídicí struktuře klienta nebo skutečný majitel je osoba podléhající mezinárodním sankcím; (zde připomínáme povinnost auditora současně podat oznámení o podezřelém obchodu – viz kapitola 4.2),
- o klientovi nebo jeho skutečném majiteli nebo osobě zastupující klienta byla z veřejně dostupných nebo placených zdrojů zjištěna významná rizika spojená s potenciálním praním špinavých peněz nebo financováním terorismu nebo financováním šíření zbraní hromadného ničení,
- klient obchoduje se zbožím se snadno zaměnitelnou sazbou daně,
- klient nezveřejňuje povinné údaje ve veřejném rejstříku
- klient v neobvyklé míře využívá produkty a/nebo transakce, které by mohly napomáhat anonymitě,
- v účetnictví klienta jsou identifikovány významné platby od neznámých třetích osob,
- klient v neobvyklé míře využívá nové produkty a nové obchodní postupy, včetně nových distribučních systémů, a použití nových nebo rozvíjejících se technologií pro nové nebo již existující produkty.

V případě auditního klienta s vysokým rizikem bude auditor aplikovat **zesílenou identifikaci a kontrolu klienta**. Současně auditor i se zohledněním vlastního hodnocení rizik, požadavků ZoA a profesních předpisů **zváží, zda takového klienta vůbec přijme či bude v auditní zakázce pokračovat** (tzv. auditní klient s nepřijatelně vysokým rizikem).

S ohledem na charakter služeb poskytovaných auditorem jsou níže uvedené případy považovány za situace, kdy se jedná o subjekt s nepřijatelným rizikem:

- neexistující vnitřní kontrolní systém,
- klient předkládá nedůvěryhodné informace,
- klient nespolupracuje s auditorem,
- zahraniční klient bez vazby na Českou republiku,
- klient je netransparentní nestátní neziskovou organizací,
- skořápková společnost (společnost, která nevykonává žádnou ekonomickou činnost) s fiktivním sídlem v České republice nebo v zahraničí (včetně off-shore destinací).

Pro úplnost doplňujeme, že i v případě, kdy auditor zjistí taková rizika, pro která zakázku odmítne či v ní nebude pokračovat, musí také **posoudit, zda byl na základě vyhodnocení rizik zjištěn podezřelý obchod a zjištěný podezřelý obchod oznámit**.

5.2 Kategorizace auditorských služeb

Vzhledem k poměrně přísnému členění auditorských služeb, které může auditor svým klientům nabídnout, bude posouzení konkrétní auditorské služby (zakázky) vždy vycházet z konkrétní situace klienta.

Základní kategorizace auditorských služeb:

- ověření účetní závěrky (povinné či nepovinné, individuální nebo konsolidované),
- přezkoumání hospodaření územního samosprávného celku nebo dobrovolných svazků obcí,
- ověřování účetních záznamů,
- ověřování jiných ekonomických informací auditorem, pokud tak stanoví jiný právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU,
- ověřování informací o udržitelnosti,
- jiné ověřování účetní závěrky, jiných účetních záznamů nebo jejich částí prováděné auditorem.

Hodnocení rizik podle kategorie auditorské služby z hlediska legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.:

a) auditorské služby s nízkým rizikem

- ověření roční účetní závěrky u klienta s nízkým rizikem legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
- ověření konsolidované účetní závěrky střední skupiny účetních jednotek, pokud je auditor skupiny zároveň auditorem všech zúčastněných účetních jednotek, které jsou identifikovány jako klienti s nízkým rizikem legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
- ověřovací zakázky v souvislosti se zvyšováním základního kapitálu klienta (obchodní korporace) z vlastních zdrojů.

V případě, že auditor u takové auditorské služby na základě vlastního hodnocení rizik neidentifikuje další riziko, které by jej zařadilo do kategorie se středním či vysokým rizikem, lze na takového auditního klienta **aplikovat zjednodušenou identifikaci a kontrolu**.

b) auditorské služby se středním rizikem

- přezkoumání hospodaření územního samosprávného celku s běžnou mírou veřejných zakázek.

V případě, že auditor u takové auditorské služby na základě vlastního hodnocení rizik neidentifikuje další riziko, které by jej zařadilo do kategorie s vysokým rizikem, lze na takového auditního klienta **aplikovat standardní identifikaci a kontrolu**.

c) auditorské služby s vysokým rizikem

- ověření roční účetní závěrky v oborech činnosti s vyšším výskytem hotovostních plateb,
- ověřování účetní závěrky svěřenského fondu,
- ověření účetní závěrky společnosti nebo svěřenského fondu, jehož skutečným majitelem podle § 4 nebo § 5a nebo 6 zákona o ESM je politicky exponovaná osoba (tj. uvedené se vztahuje jenom na tzv. materiálního skutečného majitele),
- přezkoumání hospodaření územního samosprávného celku s vysokou mírou veřejných zakázek,
- ověření konsolidované účetní závěrky se složitou strukturou skupiny, kdy je např. část konsolidovaných účetních jednotek se sídlem mimo EU,
- speciální auditní zakázky poskytované klientům jednorázově, tj. klientům, kteří běžně nepodléhají ověření účetní závěrky, např. ověřování dotačních programů,
- ověřovací zakázky v souvislosti s dokládáním pohledávky podle požadavku § 105 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V případě auditorské zakázky s vysokým rizikem bude auditor u klienta **aplikovat zesílenou identifikaci a kontrolu**. Současně auditor i se zohledněním vlastního hodnocení rizik, požadavků ZoA a profesních předpisů **zváží, zda takovou zakázku vůbec přijme či bude v auditní zakázce pokračovat**, zejména při kombinaci rizik (například se jedná o klienta s vysokým rizikem (viz kapitola 5.1)).

5.3 Další znaky podezřelosti naznačující možné riziko legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Auditor při hodnocení rizik bere v úvahu také možné rizikové faktory uvedené v Příloze číslo 2 zákona – Demonstrativní výčet faktorů možného zvýšeného rizika, nebo vyplývají z národního hodnocení rizik ve vztahu k poradenským profesím, případně nadnárodního hodnocení rizik na úrovni EU. Může se jednat o některý z níže uvedených znaků či jejich kombinaci:

- obchodní vztah je realizován za neobvyklých okolností,
- klient často mění adresy, kontaktní osoby, personál (zejména účetní a členy vedení), odmítá osobní schůzky,
- nejasný nebo nesourodý předmět činnosti klienta,
- účetní výkazy klienta se významně liší od účetních výkazů podobných podniků,
- je známa kriminální minulost klienta nebo jeho skutečného majitele nebo osoby jednající za klienta nebo styky na osoby napojené na kriminální skupiny nebo přímo páchající trestnou činnost,
- obchodní vztahy nebo obchody bez osobní přítomnosti klienta nebo za něj jednající fyzické osoby a bez určitých bezpečnostních opatření, jako jsou například elektronické podpisy,
- zakládání poboček v České republice nebo v zahraničí, které nejsou nutné pro podnikatelskou činnost klienta,
- nové produkty a nové obchodní postupy, včetně nových distribučních systémů, a použití nových nebo rozvíjejících se technologií pro nové nebo již existující produkty,
- klient nakupuje v krátkém čase velké množství nemovitostí bez toho, aby byly spojeny s podnikatelskými záměry klienta, a bez toho, aby klient zvažoval jejich lokaci, stav a předpokládané náklady na opravy a údržbu,
- podezřelé chování klienta či klient vytváří tlak na auditora,
- auditor je dotazován na klienta ve vztahu s podezřením na trestnou činnost,
- účetní záznamy (např. faktury, smlouvy) předložené klientem vykazují znaky fiktivnosti nebo neobsahují předepsané náležitosti,
- klient předkládá dokumenty ze zahraničí, které lze jen složitě ověřit,
- klient často realizuje ztrátové obchody bez zjevného důvodu,
- klient realizuje obchody s nepřiměřenou výší smluvní pokuty,
- nákup/prodej aktiv za významně netržní ceny bez zjevného důvodu,
- držba aktiv bez podnikatelského záměru,
- klient realizuje transakce bez ekonomického důvodu,
- klient realizuje transakce, které jsou směřovány z nebo do oblastí, kde klient nemá nebo nelze předpokládat, že by měl obchodní zájmy,
- neznámý původ peněžních prostředků či jejich poskytovatele, které klient používá k financování své podnikatelské činnosti,
- dodavatelem klienta je netransparentní společnost bez historie, zaměstnanců, technického vybavení potřebného pro plnění dodávky,
- společnost zastupuje osoba, která fakticky nerozhoduje („bílý kůň“) nebo je doprovázena či sledována osobou nebo osobami, které zřejmě chtějí zůstat v anonymitě,

- transakce ve velkých objemech, které nejsou spojeny s žádnou fakticky vykonávanou podnikatelskou činností,
- klient často a bez zjevného opodstatnění fakturuje částky do 10 tis. Kč,
- podnikatelská činnost bez oprávnění,
- plnění ze smluvních vztahů jsou, byť i jen z části placena v hotovosti nebo ve virtuální měně,
- plnění ze smlouvy jsou hrazena třetími stranami nebo třetím stranám (platby přicházejí z účtů jiných osob bez zřejmé ekonomické či personální vazby na klienta),
- plnění ze smlouvy jsou hrazena jinou formou oproti smluvnímu ujednání nebo úhrada je namísto tuzemské platby provedena ze zahraničního účtu,
- plnění ze smlouvy jsou bezdůvodně rozdělena do více jednotlivých plateb,
- klient provádí platby na účty nepodnikajících fyzických osob bez zjevné ekonomické, smluvní či jiné relevantní vazby,
- objem příchozích transakcí na účtu nebo přijatých hotovostních úhrad je neadekvátně vyšší, než je přiznaný obrát subjektu za stejné období,
- klient umožňuje svým zástupcům neopodstatněné či podezřelé nakládání s hotovostí (relevantní například pro korupci),
- klient zjevně nemá běžné provozní výdaje, které by odpovídaly charakteru jeho podnikání,
- klient nehradí běžné provozní náklady (nájem, energie, mzdy apod.),
- dary bez doložení původu peněz,
- klient provádí výběry nebo převody na jiné účty bezprostředně po hotovostních vkladech,
- klient provádí převody majetku, které zjevně nemají ekonomický důvod, anebo provádí složité nebo neobvykle objemné obchody,
- prostředky, s nimiž klient nakládá, zjevně neodpovídají povaze nebo rozsahu jeho podnikatelské činnosti nebo jeho majetkovým poměrům,
- klient vykonává činnosti, které mohou napomáhat zastření jeho totožnosti nebo zastření totožnosti skutečného majitele,
- klientem nebo skutečným majitelem je osoba ze státu, který nedostatečně nebo vůbec neuplatňuje opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
- auditor má pochybnosti o pravdivosti získaných identifikačních údajů o klientovi,
- klient se odmítá podrobit kontrole nebo odmítá uvést identifikační údaje osoby, za kterou jedná,
- klient bezdůvodně disponuje vysokými zůstatky volných peněz či hotovosti,
- absence dokumentace a vysvětlení k významným transakcím nebo zaměstnanci provádí transakce na pouhý pokyn vedení klienta bez dostatečného vysvětlení a bez podkladů (při provádění ověřování účetních závěrek),
- neobvykle vysoké platby za poradenské a zprostředkovatelské služby i např. v rámci spřízněných stran (u ověření účetní závěrky),
- rozsáhlé neodůvodněné platby za nespecifikované služby či poskytování půjček např. konzultantům, spřízněným stranám, zaměstnancům či státním zaměstnancům (ověření účetní závěrky),
- fiktivní nebo nepřiměřená fakturace (u všech auditních zakázek),
- společnost v insolvenční: příjmy z prodeje majetku neodpovídají jeho hodnotě nebo převody na spřízněné osoby,
- společnost bezdůvodně často nakládá s hotovostí, resp. s vlastními aktivy,
- bezdůvodně časté odchozí platby na platební karty nového typu,
- klient nakupuje virtuální aktiva a účel těchto nákupů je nejasný,
- nesourodé předměty činnosti a/nebo obchody, např. výdaje klienta neodpovídají předmětu podnikání,

- negativní informace z veřejných zdrojů,
- klient při jednání s auditorem používá výhrůžky, které vyvolávají obavy o bezpečnost veřejnosti,
- klient provádí transakce související s nákupem pro něj netypických komodit (chemikálie, ICT vybavení, outdoorové vybavení, materiál dvojího užití nebo obdobné vybavení atd.),
- nezisková organizace provádí finanční transakce, které neodpovídají deklarovaným cílům,
- nezisková organizace má negativní pověst v souvislosti s podporou terorismu nebo náboženského extremismu,
- u klienta je zjištěno porušení či obcházení zákona č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti.

Znaky podezřelosti by auditor měl vzít v úvahu nejenom v rámci vyhodnocení rizik při přijímání klienta nebo pokračování obchodního vztahu s klientem (tzn. v rámci procesu identifikace a kontroly klienta), ale také v případě detekce potenciálních podezřelých obchodů a jejich oznamování podle § 18 zákona.

6. Kontrola dodržování povinností stanovených zákonem (výkon správního dozoru)

Kontrolou dodržování povinností stanovených zákonem auditorům je v souladu s ustanovením § 35 odst. 1 písm. d) zákona pověřena KA ČR. Kontrola je založena na analýze rizik, která zohledňuje rovněž hodnocení rizik provedené KA ČR, výsledky národního hodnocení rizik, nadnárodního hodnocení rizik a hodnocení rizik provedené mezinárodní institucí. Analýza rizik musí být aktualizovaná v závislosti na jejich vývoji.

Kontrolu může KA ČR zahájit jak z vlastní iniciativy, tak na základě písemného podnětu ze strany FAÚ podle §37 odst. 1 zákona. V případě zahájení kontroly na základě písemného podnětu ze strany FAÚ o tomto KA ČR písemně uvědomí FAÚ a dále informuje FAÚ také o jejím výsledku. Pokud KA ČR nezahájí kontrolu nejpozději do 60 dnů ode dne, kdy ji FAÚ doručil podnět k jejímu zahájení, je FAÚ oprávněn tuto kontrolu zahájit sám.

KA ČR předkládá FAÚ do konce prvního kalendářního měsíce následujícího po skončení kalendářního roku přehled o počtu přijatých oznámení o porušení zákona, provedených kontrolách, zjištěných porušeních a rozhodnutích o přestupcích v daném kalendářním roce. Současně tento přehled zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Pokud KA ČR zjistí skutečnosti, které by mohly souviset s legalizací výnosů z trestné činnosti nebo financováním terorismu, bez odkladu o tom informuje Úřad a sdělí mu současně všechny informace v rozsahu podle § 18 odst. 2 (oznámení podezřelého obchodu), pokud se nejedná o informace podléhající profesní mlčenlivosti.

KA ČR sdělí FAÚ do 15 dnů ode dne zahájení řízení o přestupku za účelem zápisu do evidence údaje o přestupku stanovené v § 52a zákona.

6.1 Přestupky auditora podle zákona

Za přestupek podle zákona je považováno zejména:

Porušení povinnosti mlčenlivosti (§ 43 odst. 1 a 2 zákona)

- pokuta až do výše 200 tis. Kč nebo pokud tímto jednáním bylo znemožněno nebo ztíženo zajištění nebo odčerpání výnosu z trestné činnosti nebo umožněno financování terorismu pokuta až do výše 1 mil. Kč;

Nesplnění povinností při identifikaci a kontrole klienta, porušení zákazu uskutečnit obchod nebo navázat obchodní vztah podle § 15 nebo nesplnění povinnosti uchovávat údaje (§ 44 odst. 1 zákona)

- pokuta až do výše 10 mil. Kč; nebo
- pokuta do výše dvojnásobku neoprávněně získaného prospěchu nebo do 30 mil. Kč (podle toho, která hodnota je vyšší) nebo zákaz činnosti nebo zveřejnění rozhodnutí v případě, že byl přestupek spáchán závažně, opakovaně nebo byl páčán soustavně.

Nesplnění povinnosti postupovat v souladu s pokynem FAÚ podle § 9b písm. b) zákona (neprovedení kontroly klienta nebo její dílčí části) (§ 44 odst. 2 zákona)

- pokuta až do výše 200 tis. Kč 200 000 Kč nebo 1 000 000 Kč, jestliže bylo tímto jednáním znemožněno nebo ztíženo zajištění nebo odčerpání výnosu z trestné činnosti nebo umožněno financování terorismu;

Nesplnění povinnosti ve vztahu k nesrovnalostem v evidenci skutečných majitelů (§ 44a odst. 1 zákona):

- upozornit klienta podle § 15a zákona na nesrovnalost - pokuta až do výše 100 tis. Kč;
- oznámit nesrovnalost soudu podle § 15a odst. 2 zákona – pokuta až do výše 1 mil. Kč;
- postupovat v souladu s pokynem FAÚ podle § 15a odst. 4 zákona – pokuta do 200 tis. Kč nebo do výše 1 mil. Kč, jestliže bylo tímto jednáním znemožněno nebo ztíženo zajištění nebo odčerpání výnosu z trestné činnosti nebo umožněno financování terorismu;

Nesplnění informační povinnosti (§ 45 zákona)

- nesplnění informační povinnosti podle § 24 odst.1 a 3 zákona (součinnost s FAÚ) - pokuta až do výše 10 mil. Kč; nebo
- pokuta do výše dvojnásobku neoprávněně získaného prospěchu nebo do 30 mil. Kč (podle toho, která hodnota je vyšší) nebo zákaz činnosti nebo zveřejnění rozhodnutí v případě, že byl přestupek spáchán závažně, opakovaně nebo byl páčán soustavně.

Nesplnění oznamovací povinnosti – oznámení podezřelého obchodu (§ 46 odst. 1 zákona)

- pokuta až do výše 5 mil. Kč; nebo
- pokuta do výše dvojnásobku neoprávněně získaného prospěchu nebo do 30 mil. Kč (podle toho, která hodnota je vyšší) nebo zákaz činnosti nebo zveřejnění rozhodnutí v případě, že byl přestupek spáchán závažně, opakovaně nebo byl páčán soustavně.

Nesplnění oznamovací povinnosti – oznámení kontaktní osoby a změn, nedodržení zákonné lhůty (§ 45 odst. 3 zákona)

- pokuta až do výše 10 mil. Kč

Nesplnění ve vztahu k opatřením k nápravě uložené podle § 35 odst. 13 (§ 47a zákona)

- Nesplnění opatření k nápravě – pokuta až do výše, v jaké lze uložit pokutu za přestupek vztahující se k porušení povinnosti, na základě kterého bylo uloženo opatření k nápravě;
- Neinformování FAÚ o splnění opatření k nápravě – pokuta až do výše 1 mil. Kč;

Nesplnění povinnosti k prevenci (§ 48 odst. 1, 5 a 6 zákona)

- nezavedení, nebo neuplatnění odpovídající strategie a postupů vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu identifikovaných v hodnocení rizik a k naplnění dalších povinností stanovených zákonem podle § 21 odst. 1 nebo 6 zákona – pokuta až do výše 10 mil. Kč;
- neurčení člena svého statutárního orgánu pověřeného zajištěním plnění povinností vyplývajících z tohoto zákona podle § 22a zákona – pokuta až do výše 1 mil. Kč; nebo pokuta do výše dvojnásobku neoprávněně získaného prospěchu nebo do 30 mil. Kč (podle toho, která hodnota je vyšší) nebo zákaz činnosti nebo zveřejnění rozhodnutí v případě, že byl přestupek spáchán závažně, opakovaně nebo byl páčán soustavně;
- nezajištění proškolení zaměstnanců podle § 23 zákona – pokuta až do výše 5 mil. Kč; nebo pokuta do výše dvojnásobku neoprávněně získaného prospěchu nebo do 30 mil. Kč (podle toho, která hodnota je vyšší) nebo zákaz činnosti nebo zveřejnění rozhodnutí v případě, že byl přestupek spáchán závažně, opakovaně nebo byl páčán soustavně.

Nesplnění povinností skupiny (§ 48a odst. 1 až 3 zákona)

- auditor, který je součástí skupiny, v rozporu s § 21 odst. 7 zákona:
 - neuplatňuje skupinové strategie a postupy vnitřní kontroly ke zmírňování a účinnému řízení rizik, nebo
 - nezajistí uplatňování skupinových strategií a postupů vnitřní kontroly ke zmírňování a účinnému řízení rizik ve svých dceřiných obchodních korporacích ve třetích zemích
 - pokuta do výše 10 mil. Kč; nebo pokutu do výše dvojnásobku neoprávněně získaného prospěchu nebo do 30 mil. Kč (podle toho, která hodnota je vyšší) nebo zákaz činnosti nebo zveřejnění rozhodnutí v případě, že byl přestupek spáchán závažně, opakovaně nebo byl páčán soustavně.
- auditor, který má pobočku, provozovnu nebo dceřinou obchodní korporaci ve třetí zemi:
 - v rozporu s § 24a odst. 1 zákona neuplatňuje v dané pobočce, provozovně nebo dceřiné obchodní korporaci opatření pro kontrolu klienta a uchovávání záznamů alespoň rovnocenná požadavkům práva Evropské unie,
 - v rozporu s § 24a odst. 1 zákona nepředá relevantní informaci své pobočce, provozovně nebo obchodní korporaci,
 - v rozporu s § 24a odst. 2 zákona nepřijme odpovídající doplňková opatření k účinnému zvládání rizika zneužití, nebo
 - v rozporu s § 24a odst. 2 zákona neinformuje FAÚ o tom, že právo třetího státu nedovoluje uplatňování opatření alespoň rovnocenných požadavkům práva Evropské unie
 - pokuta do výše 10 mil. Kč; nebo
 - v případě, že byl přestupek spáchán závažně, opakovaně nebo byl páčán soustavně pokuta až do 30 mil. Kč (podle toho, která hodnota je vyšší) nebo zákaz činnosti nebo zveřejnění rozhodnutí; toto neplatí pro přestupek „nepředání relevantních informací své pobočce, provozovně nebo obchodní korporaci“;
- auditor, který má pobočku nebo provozovnu ve státě, který je členským státem Evropské unie nebo ve státě tvořícím Evropský hospodářský prostor, se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 24a odst. 3 zákona nezajistí dodržování předpisů tohoto jiného státu v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu v dané pobočce nebo provozovně – pokuta až do výše 10 mil. Kč; nebo pokutu do výše dvojnásobku neoprávněně získaného prospěchu nebo až do výše 30 mil. Kč (podle toho, která hodnota

je vyšší) nebo zákaz činnosti nebo zveřejnění rozhodnutí v případě, že byl přestupek spáchán závažně, opakovaně nebo byl páčán soustavně.

6.2 Řízení vedená podle zákona

Obecným procesním předpisem je správní řád mimo speciální úpravu stanovenou v ustanoveních § 43 a násl. zákona.

Řízení vedené podle tohoto zákona je vždy neveřejné.

Na základě přijatého oznámení podezřelého obchodu nebo jiného podnětu provádí FAÚ šetření, ve kterém postupuje bez zbytečných průtahů.

Po ukončení šetření FAÚ bez zbytečného odkladu vhodným způsobem vyrozumí o této skutečnosti toho, kdo podal oznámení podezřelého obchodu. Jiná osoba se o šetření a jeho ukončení nevyrozumívá.

Zaměstnanci FAÚ se při výkonu činností podle tohoto zákona prokazují služebním průkazem, jehož vzor stanoví vyhláškou Ministerstvo financí.

V řízení o přestupku podle zákona se v případě auditorů postupuje podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, a podle dalších příslušných právních předpisů.

7. Další zdroje informací

Metodické pokyny, doporučení a stanoviska těchto institucí lze využít při vlastním hodnocení rizik či při řešení problémů:

- v českém jazyce
FAÚ (<https://fau.gov.cz/>) – mimo jiné vydává metodické pokyny, stanoviska, metodické příručky a seznamy
- v anglickém nebo francouzském jazyce
 - FATF (<https://www.fatf-gafi.org/en/home.html>) - Finanční akční výbor je mezinárodní mezivládní organizace, která je považována a obecně uznávána za světového zakladatele standardů a doporučení v oblasti AML/CFT. Vydává také seznam vysoce rizikových třetích zemí.
 - MONEYVAL (<https://www.coe.int/en/web/moneyval>) - Výbor expertů pro hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu, který provádí mezinárodní hodnocení plnění AML/CFT povinností jednotlivými členskými státy.

Aktualizovaná metodická pomůcka byla schválena Výkonným výborem
s účinností od 30. dubna 2025

Příloha č. 1 metodické pomůcky

Následující formulář slouží jako pomůcka pro auditory při:

- kontrole, zda auditor ve vztahu ke svým klientům naplnil povinnosti podle ustanovení zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“),
- kontrole povinností daných zákonem, které musí plnit auditor jako povinná osoba.

Ve formuláři není zohledněna situace, kdy auditor poskytuje auditorské služby klientovi, který je také povinnou osobou podle zákona.

Povinnosti uložené zákonem zahrnují:

- Povinnost identifikace a kontroly klienta
- Povinnost neuskutečnit obchod
- Naplnění postupu při zjištění nesrovnalosti
- Povinnost uchovávání informací
- Povinnost oznámení podezřelého obchodu
- Povinnost zavést a uplatňovat odpovídající postupy vnitřní kontroly a komunikace
- Povinnost provést identifikaci a posouzení rizik (hodnocení rizik)
- Povinnost určení kontaktní osoby k plnění oznamovací povinnosti
- Povinnost určení pověřené osoby k plnění požadavků vyplývajících ze zákona
- Povinnost proškolení zaměstnanců

Kontrolní formulář obsahuje přehled základních povinností k plnění povinností auditora dle zákona, které auditor musí plnit a náležitě dokumentovat:

Povinnosti dle zákona	Komentář/ Odkaz
Povinnost identifikace a kontroly klienta	
Auditor provádí a dokumentuje identifikaci klienta dle § 7 zákona.	
Auditor provádí a dokumentuje kontrolu klienta dle § 9 zákona.	
Auditor provede a dokumentuje opatření zesílené identifikace a kontroly klienta, pokud jsou uplatněna podle ustanovení zákona nebo v návaznosti na hodnocení rizik.	
Auditor provede a dokumentuje zjednodušenou identifikaci a kontrolu klienta, pokud jsou splněny podmínky pro její uplatnění.	
Auditor odmítl uskutečnit obchod nebo navázat obchodní vztah, resp. pokračovat v obchodním vztahu, v případě, že se klient odmítl podrobit identifikaci nebo kontrole, popř. pro další důvody podle § 15 zákona.	
Naplnění postupu při zjištění nesrovnalosti	
Auditor upozornil klienta na zjištěnou nesrovnalost v Evidenci skutečných majitelů podle § 15a odst. 1 zákona.	
Auditor oznámil zjištěnou (a klientem neodstraněnou nebo nevyvrácenou) nesrovnalost v Evidenci skutečných majitelů podle § 15a odst. 2 zákona soudu příslušnému podle zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, včetně doložení této nesrovnalosti písemnostmi podle § 15a odst. 3 zákona.	
Povinnost uchovávání informací	
Auditor uchovává všechny informace požadované dle § 16 zákona v zákonné lhůtě.	

Povinnost oznámení podezřelého obchodu	
Auditor oznámil podezřelý obchod KA ČR a tuto skutečnost řádně zdokumentoval.	
Povinnost zavést a uplatňovat odpovídající postupy vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	
Auditor zavedl odpovídající postupy vnitřní kontroly a komunikace.	
Auditor identifikoval a posoudil rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, které mohou nastat v rámci jeho činnosti.	
Povinnost provést identifikaci a posouzení rizik (systém vnitřních zásad)	
Auditor identifikoval a posoudil rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, která mohou nastat v rámci jeho činnosti a zohlednil je ve svých postupech vnitřní kontroly a komunikace.	
Povinnost určení kontaktní osoby a pověřené osoby	
Auditor určil konkrétního zaměstnance k plnění oznamovací povinnosti podle § 18 zákona (v případě, že plnění oznamovací povinnosti nezajišťuje přímo statutární orgán).	
Auditor oznámil kontaktní osobu FAÚ.	
Auditorská společnost písemně pověřila člena svého statutárního orgánu zajištěním plnění povinností vyplývajících ze zákona ve lhůtě do 60 dnů ode dne, kdy se auditor stal povinnou osobou.	
Povinnost proškolení zaměstnanců	
Auditor zajistil nejméně jedenkrát za 12 kalendářních měsíců proškolení zaměstnanců, kteří se mohou při výkonu své pracovní činnosti setkat s podezřelými obchody.	
Auditor zajistil před zařazením pracovníka na místo, kde se může setkat s podezřelým obchodem jeho proškolení.	
Auditor zajistil i proškolení osob, které se na jeho činnosti podílejí na základě jiné než pracovní smlouvy a které se při výkonu své činnosti mohou setkat s podezřelými obchody.	
Obsahem školení byla typologie a znaky podezřelých obchodů.	
Obsahem školení byly postupy při zjištění podezřelého obchodu.	
Obsah školení je průběžně doplňován a aktualizován.	
Je vedena evidence o účasti a obsahu školení.	
Evidence o účastnících školení je uchovávána nejméně po dobu 5 let od jejich konání.	